AĞRI

(2016)

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

İŞKUR

Türkiye İş Kurumu

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

AĞRI ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2016

HAZIRLAYAN

İş ve Meslek Danışmanı

MURAT TAŞDEMİR

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Ağrı İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Musa IŞIN
Ağrı Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2016 yılı 8 Nisan- 6 Mayıs tarihleri arasında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı doksan beş bin altı yüz yirmidir. İlimizde bu kapsamda iki yüz on bir işyerine ulaşılmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2016 yılı "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır. Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Gıyas GÜVEN
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
ÖNSÖZ vi
İÇİNDEKİLER.....vii
TABLOLAR LİSTESİ.....iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 9
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 10
İŞKUR GÖSTERGELERİ 11
Kayıtlı İşsiz..... 12
Açık İşler 13
İşe Yerleştirmeler..... 15
Mesleki Eğitim Faaliyetleri..... 16
İşsizlik Ödeneği 18
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 20
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM..... 22
İşyeri Verileri..... 22
Mevcut İstihdam..... 31
AÇIK İŞLER..... 34
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER..... 52
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 59
SONUÇ 66
KAYNAKÇA 67
EKLER 68
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 68
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI..... 77

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 10
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015) 13
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) 14
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) 16
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015) 17
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015) 18
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015) 18
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 22
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 29
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 31
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 33
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 33
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 34
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı 35
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı 36
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 40
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı 41
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi 43
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması 45
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı 45
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları 46
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı 46
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi 48
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 48
Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 50
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 51
Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 51
Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 54
Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 55
Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri 58
Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 59
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 60
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 61
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 62
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 63

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 11
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 12
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 14
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 15
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 23
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 23
Şekil 7: Kadınların Part-time Çalışma Durumu 24
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 25
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 26
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 27
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 28
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 28
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu 30
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 32
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 35
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 37
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 37
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 38
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 39
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 39
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı 41
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 42
Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 44
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 52
Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 53
Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 54
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 56
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 57
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 64
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 64

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK'in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Ağrı ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 57,1; İstihdam Oranı yüzde 53,2 ve İşsizlik Oranı yüzde 6,8 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte Ağrı ili; işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı bakımından Türkiye ortalamasının üstünde bulunmaktadır. İşsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasına göre daha iyi durumdadır. 2013 yılında Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Ağrı ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 9 bin 855'tir. Bu sayının yüzde 33,8'i kadınlardan, yüzde 66,2'si de erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında Ağrı ilinde 4 bin 490 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi (İnşaat) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 2 bin 418 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 6,9'unu kadınlar, yüzde 93,1'ini ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Temizlik Görevlisi mesleği olmuştur. Ağrı İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 90,5'i bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik) ve Temizlik Görevlisi meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise Ağrı İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 192 olup 149 işyerinden cevap alınmıştır. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 11 sektörde tam sayım yapılmıştır. Ağrı ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 4 bin 35 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında çalışanların 3 bin 539'u erkeklerden, 495'i ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin en fazla Ulaştırma ve depolama sektöründe, kadınların ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe istihdam edildiği görülmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 26,4 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe bulunmaktadır.

Ağrı ilinde açık iş oranı yüzde 2,6 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Ağrı ili açık iş oranı bakımından 1,1 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise İnşaat sektörüdür. Ağrı ilinde Açık iş verme oranında ise Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki işyerlerinin tamamında açık iş bulunmaktadır. Ağrı ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 5,2; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 1,5 olarak gerçekleşmiştir. Açık işlerin yüzde 57,6'sında işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise erkek işgücüne oranla düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 18,3 olarak tespit edilmiştir. Ağrı ilindeki açık işlerin yüzde 54,2'sinde işverenler lise altı mezunu işgücü talep etmiştir. Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Ağrı ilinde açık işlerin yüzde 89,7'si 0-30 gün arasında aranmaktadır. Açık işlerin hangi

arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Ağrı ilinde işverenler ilk sırada yüzde 99,1 oranında akraba-eş dost arama kanalını kullanmıştır. Ağrı ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; açık işlerin en fazla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 43'tür. Ağrı ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Genel), Hemşire, Tır-Çekici Şoförü, Reyon Görevlisi, Örtüaltı Sebze Yetiştiricisi (Seracı), Tıbbi Sekreter, Aşçı Yardımcısı, Sigortacılık Meslek Elemanı ve Satış Danışmanı elemanıdır.

Ağrı ilinde ise 20+ istihdamlı 153 işyeri için çalışma kapsamında veri üretilmiş, bunlardan 17 tanesi temininde güçlük çektiği meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, imalat, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve eğitim sektörleri olduğu görülmektedir. Ağrı ilinde 151 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İnşaat sektörü ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Ağrı ilinde meslek gruplarına bakıldığında temininde güçlük çekilen kişilerin ilk sırada yüzde 20,8 oranında Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel meslek grubunda ikinci sırada ise yüzde 17,3 oranında Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun yer aldığı görülmektedir. Ağrı ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada yüzde7,2 oranında Mermer İşçisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla yüzde 6,7 oranında Pazarlamacı, yüzde 6,6 oranında Servis Şoförü (Okul) ve yüzde 6,3 oranında da Ön Muhasebeci meslekleri takip etmektedirler. Ağrı ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Ağrı ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Ağrı ilinde bu oran Türkiye ortalamasının üzerinde olup işverenlerin yüzde 21'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 3,6'sı istihdamın azalacağını düşünmekte olup bu oran Ağrı ilinde ülke geneli ortalamasının üzerinde yer alarak yüzde 7,5 olduğu görülmüştür. Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, İmalat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve İnşaat sektörlerinde olduğu görülmektedir. Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Ağrı ilinde de benzer tespitle ilk sırada aynı meslek grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler gruplarında beklenmektedir.

Ağrı ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Servis Şoförü (Okul), Güvenlik Görevlisi (Silahsız), Örtü altı Sebze Yetiştiricisi (Seracı), Beden İşçisi (İnşaat), Sıvacı, Soğuk Demirci ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri olup, Temizlik Görevlisi, Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı, Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim, Türkçe Öğretmeni, Asma Tavan Ustası (Metal), Direksiyon Eğitmeni mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

GİRİŞ

Ağrı İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Ağrı İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Ağrı ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Ağrı ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında (Ağrı, Kars, Ardahan, Iğdır) TRA2 bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Ağrı ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar/Göstergeler	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	49,4	46,2	6,5
2009	48,0	43,2	10,1
2010	48,5	42,8	11,7
2011	52,4	46,7	10,9
2012	52,0	47,9	8,0
2013	57,1	53,2	6,8

Kaynak: TÜİK

Tablo 1'de Ağrı ili için TÜİK'in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı

da işsizlerin işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

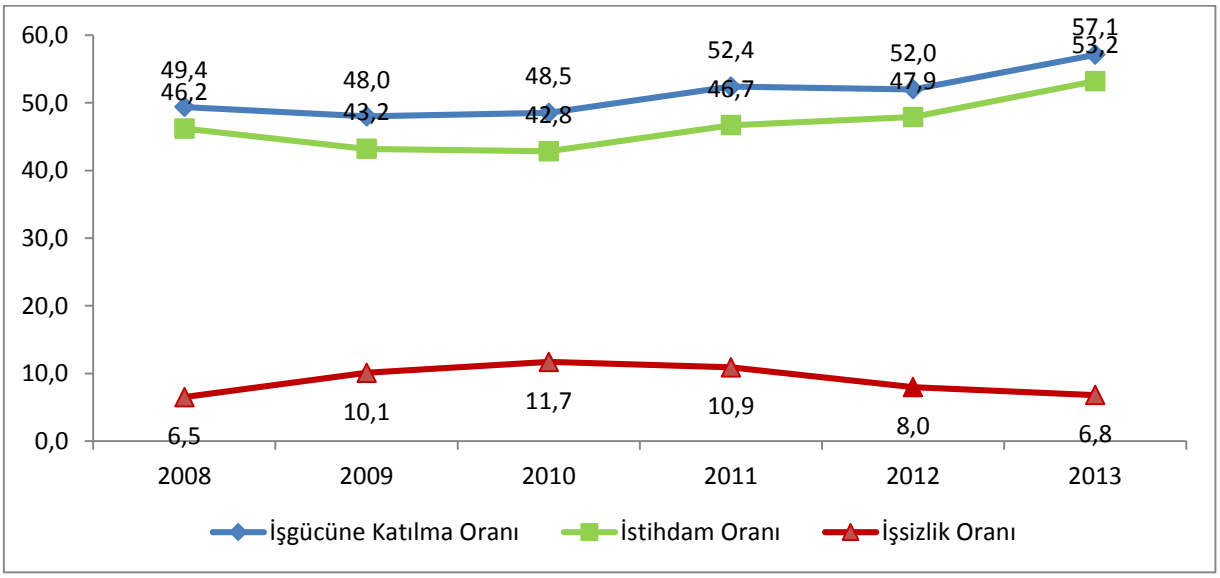

Kaynak: TÜİK

İl düzeyinde temel işgücü göstergelerinde 2008 yılı ile 2013 yıllarına ait verileri bulunmaktadır. Ağrı ili için Şekil 1'deki eğilimler incelenecek olursa; 2008 küresel krizinden sonra işsizlik oranlarındaki artış ve istihdam oranlarında azalış görülmektedir. İşgücüne katılma oranında ise 2009 yılında 2008 yılına göre 1,4 puanlık bir azalış gerçekleşmiştir. Özellikle kriz dönemlerinde işgücüne katılma oranlarındaki azalışın sebebi iş bulma umudunu yitiren işgücünün iş aramaktan vazgeçerek işgücü piyasası dışında kalmasıdır. 2010 yılındaki bu olumsuz şartlar 2011 yılında bertaraf edilmeye başlanmış gözükmektedir. Zira 2011 yılında işsizlik oranı yaklaşık 0,8 puan azalmıştır. İstihdam oranında ise 2010 yılına kadar olan azalış 2011 yılı itibariyle bir artış eğilimi göstererek 2013 yılına kadar devamlı artmıştır. 2013 yılında Türkiye'de istihdam oranı ise yüzde 43,9 olarak gerçekleşmiş olup, Ağrı ili 9,3 puanlık bir farkla bu oranın üstünde bulunmaktadır.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Ağrı ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

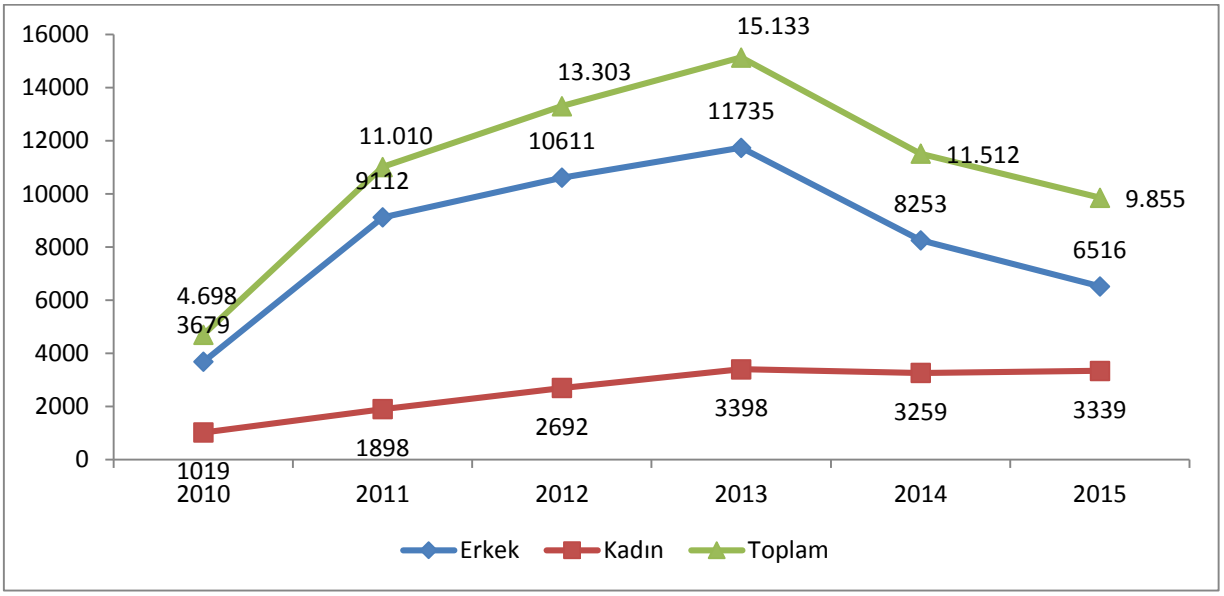

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Ağrı ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 4 bin 698 kişinin 3 bin 679'unu erkeklerden, geri kalan 1.019'u ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 9 bin 855 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış ve sonrasında azalış eğilimi dikkat çekmektedir. 2013 yılındaki düşüşün nedeni ise 2013 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 1019 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında 2014 yılına göre yüzde 30,5 oranında artışla 3 bin 339'a yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi Ağrı İli işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	3836
Beden İşçisi (Temizlik)	1389
Beden İşçisi (İnşaat)	430
Büro Memuru (Genel)	317
Temizlik Görevlisi (Hastane)	150
Şoför-Yük Taşıma	122
Satış Danışmanı	118
Temizlik Görevlisi	116
Büro İşçisi	101
Çocuk Gelişim Elemanı	90
Diğer Meslekler	6669
Toplam	9855

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Ağrı ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Ağrı ilinde Kuruma kayıtlı 3 bin 836 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Temizlik) ve Beden İşçisi (İnşaat) gibi nitelik gerektirmeyen meslekler takip etmiştir. Bu meslekleri de daha sonra Büro Memuru (Genel), Temizlik Görevlisi (Hastane), Şoför-Yük Taşıma, Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi ve Büro İşçisi meslekleri izlemiştir. Ağrı ilinde işsiz olarak kayıt olan kişiler içerisinde ilk sırayı Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleği alması, özellikle Ağrı ilinde kalifiye eleman ihtiyacının karşılanmaması ve diğer sektörlerin pek gelişmemesinden kaynaklanmaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

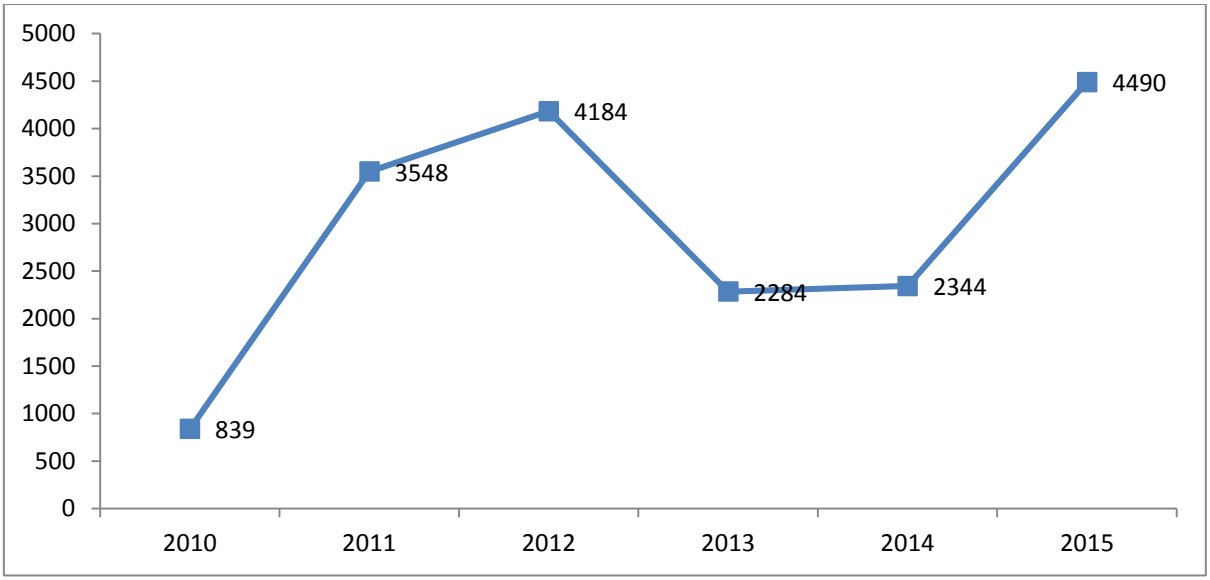

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 839 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 4 bin 490 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (İnşaat)	641
Temizlik Görevlisi	553
Temizlik Görevlisi (Hastane)	450
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	368
Beden İşçisi (Genel)	291
Beden İşçisi (Temizlik)	232
Şoför-Yük Taşıma	133
Saraciye Montajcısı	100
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	79
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	71
Diğer Meslekler	1572
Toplam	4490

Kaynak: İŞKUR

Ağrı ilinde 2015 yılında 4 bin 490 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde olduğu gibi ilk 3 sırada Beden İşçisi (İnşaat), Temizlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi (Hastane) meslekleri, farklı olarak dördüncü sırada Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleği yer almıştır. Daha sonra bu meslekleri Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Şoför-Yük

Taşıma, Saraciye Montajcısı, Beton Ve Betonarme Kalıpçısı ve İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle) meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Ağrı ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

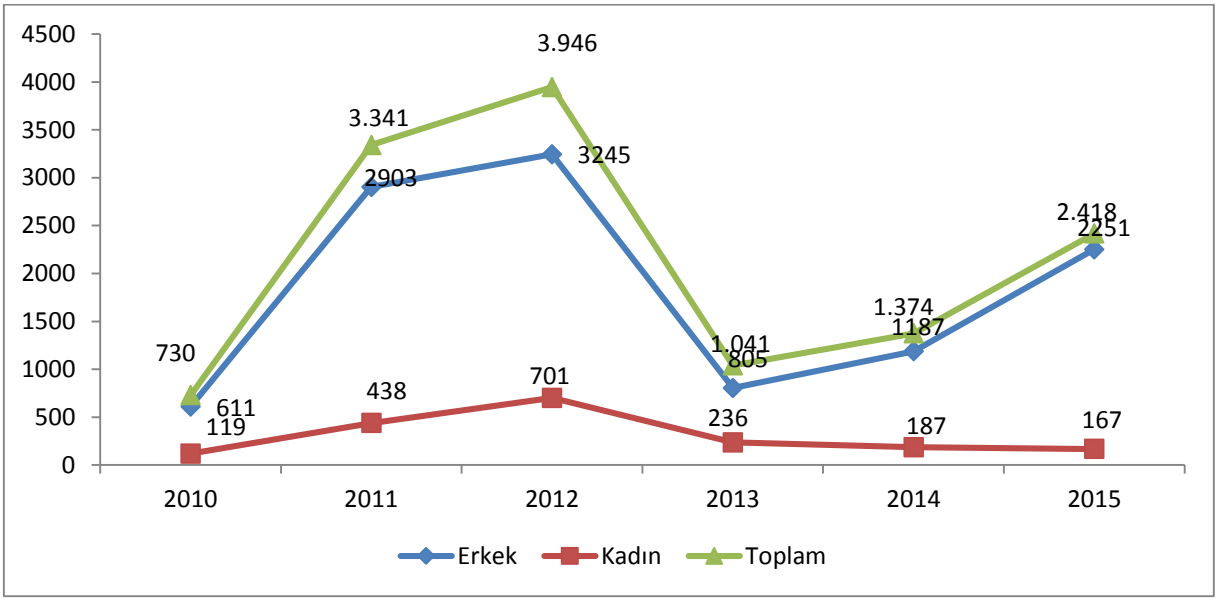

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 730 olan Ağrı ilinde işe yerleştirilenlerin 611'i erkeklerden, geri kalan 119 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar özellikle 2012 yılında kadar artış eğiliminde olmasına karşın daha sonra 2013 yılına değin azalış göstermiştir. 2013-2015 yılları arasında Ağrı ilinde kadın bireylerde azalış devam ederken erkek bireylerde ise tekrardan bir artış sağlanmıştır. Ağrı ilinde 2010-2015 yılları arasında 12 bin 850 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 85,6'sını erkekler, yüzde 14,6'sını ise kadınlar oluşturmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2013 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Temizlik Görevlisi	485
Beden İşçisi (İnşaat)	462
Beden İşçisi (Temizlik)	156
Beden İşçisi (Genel)	152
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	93
Şoför-Yük Taşıma	90
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	62
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	61
Sıhhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sıhhi Tesisatçı	48
Kompleci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	41
Diğer Meslekler	768
Toplam	2418

Kaynak: İŞKUR

Ağrı ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Temizlik Görevlisi mesleği öne çıkmıştır. Ağrı ili için Temizlik Görevlisi mesleğinde; en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup 2 bin 418 işe yerleştirmenin 485'i bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Temizlik), Beden İşçisi (Genel), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Şoför-Yük Taşıma, İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle), Beton Ve Betonarme Kalıpçısı, Sıhhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sıhhi Tesisatçı ve Kompleci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili) meslekleri takip etmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkân vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Ağrı ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	34	984	352	487	3	81	389	1552	64	5713
2014	26	739	189	239	0	0	215	978	49	3467
2013	22	664	127	191	0	0	149	855	73	5616
2012	56	2087	17	32	13	403	86	2522	97	6201
2011	30	900	10	12	8	194	48	1106	61	2941
2010	47	1109	6	8	10	247	63	1364	15	364

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 389 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 1 bin 552 kişi faydalanmıştır. Verilere bakıldığında 2014 ve 2013 yıllarında açılan kurs sayısı fazla olmasına rağmen toplam kursiyer sayıları diğer yıllara oranla düşüş göstermiştir. 2010-2013 yılları arasında açılan kurs sayısı az olmasına rağmen bu kurslardan faydalanan kursiyer sayısı fazla olmuştur.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 6 programın açıldığı ve bu programlardan 8 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 352 program açılmış ve 487 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 34 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 984 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında 10 program düzenlenmişken bu sayı 2015 yılında 3'e düşürülmüş ve katılımcı sayıları da 247'den 81'e

düşmüştür. Toplum yararına programlar dâhilinde ise 2015 yılında 64 program düzenlenmiş olup bu programlardan 5 bin 713 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Ağrı ilinde 2015 yılında toplam 1927 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 785'i işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllara bakıldığında genel itibari ile artış göstermiş fakat istisna olarak 2015 yılı işsizlik ödeneği hak eden sayısında ki azalış göze çarpmaktadır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	1927	785
2014	1721	1007
2013	1088	543
2012	632	323
2011	324	239
2010	263	181

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	203
Beden İşçisi (Temizlik)	45
Temizlik Görevlisi	39
Beden İşçisi (İnşaat)	31
Büro Memuru (Genel)	28
Şoför-Yük Taşıma	22
Kamyon Şoförü	16
Aşçı	14
Kamyonet Şoförü	13
Kalorifer Ateşçisi (Katı Ve Sıvı Yakıt)	11
Diğer Meslekler	363
Toplam	785

Kaynak: İŞKUR

Ağrı ili işgücü piyasası içinde Beden İşçisi (Genel) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde bu meslek ilk sırada yer almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 203 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmışken Beden İşçisi (Temizlik) mesleğinde bu sayı 45 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (İnşaat), Büro Memuru (Genel), Şoför-Yük Taşıma, Kamyon Şoförü, Aşçı, Kamyonet Şoförü ve Kalorifer Ateşçisi (Katı Ve Sıvı Yakıt) meslekleri takip etmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif

istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüz yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Ağrı ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Ağrı ilinde 153 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 4 bin 35 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Ağrı ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Ağrı ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
Toptan ve perakende ticaret	42
İnşaat	38
Ulaştırma ve depolama	21
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	19
Eğitim	9
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	8
İmalat	6
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
Genel Toplam	**153**

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve inşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Ağrı ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 52,3'ü Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve inşaat sektöründe yer almaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde inşaat sektörünün Ağrı ili için önemi ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle inşaat sektörü Ağrı ili için önde gelen bir sektör durumundadır.

En az işyeri ise Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra ise

Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü 4'er işyeri ile karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

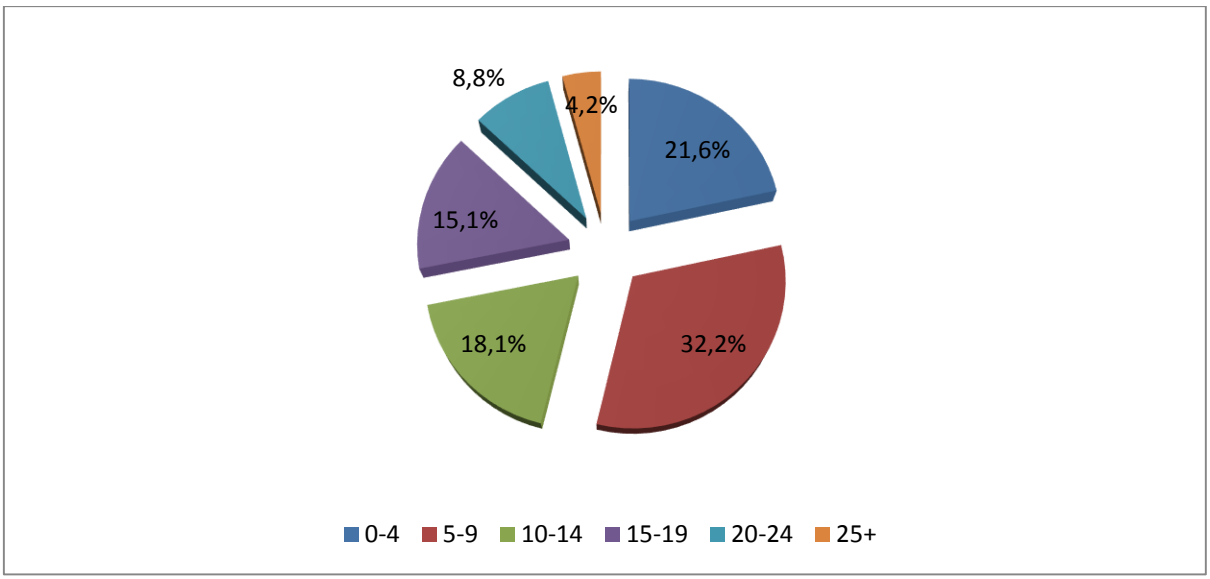

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Ağrı ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 32,2'si 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 18,1'dir. İşyerlerinin yaklaşık yarısı 0-9 yaş aralığındadır. İşyerlerinin %13'ü ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

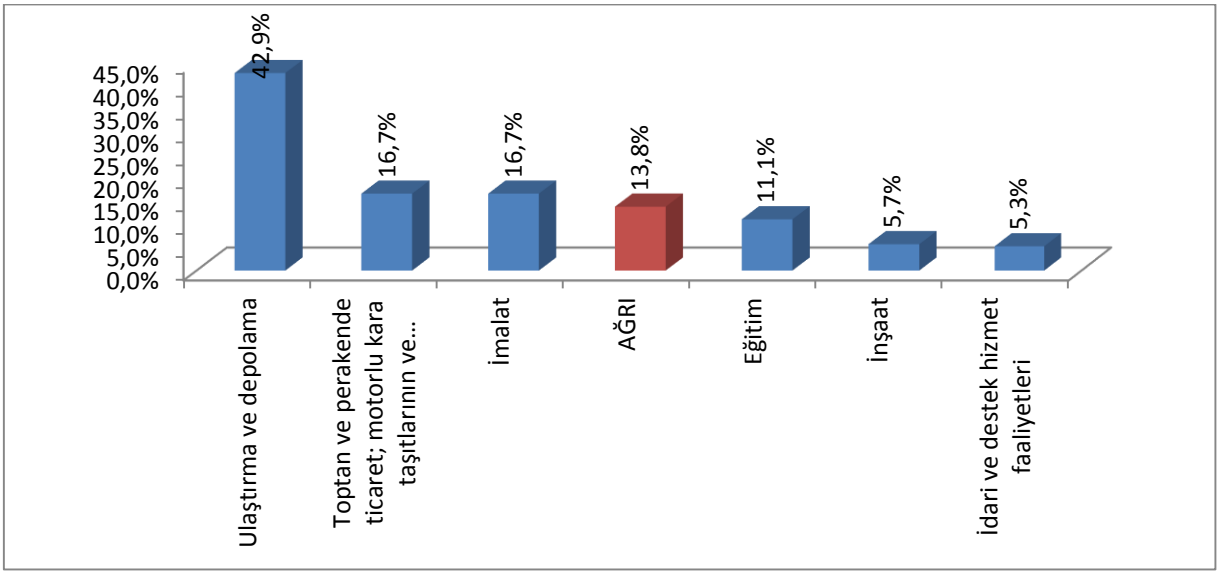

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde ulaştırma ve depolama sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 42,9'unda part-time çalışan bulunmaktadır. Ağrı ili genelinde bu oran yüzde 13,8 olarak gerçekleşmiştir. Ağrı ilinde ikinci sırada Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü ve imalat sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde işyerlerinin yüzde 33,4'ünde part-time çalışanı bulunmaktadır Üçüncü sırada ise yüzde 11,1 ile Eğitim sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri gibi sektörlerde işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Part-time Çalışma olan işyerlerinde Kadınların çalışma oranı

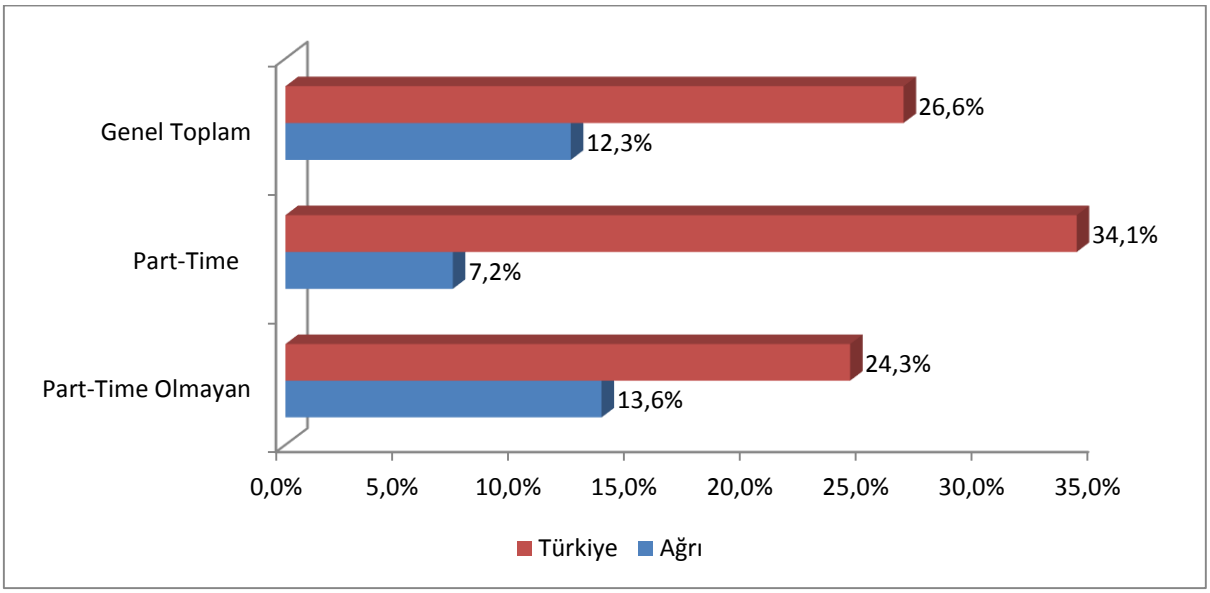

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Ağrı ilinde bu oran yüzde 12,3 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Ağrı ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 7,2 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 13,6 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma

yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. Ağrı ilinde part-time çalışma kadın istihdamını olumsuz etkilemektedir. Türkiye genelinin tersi bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

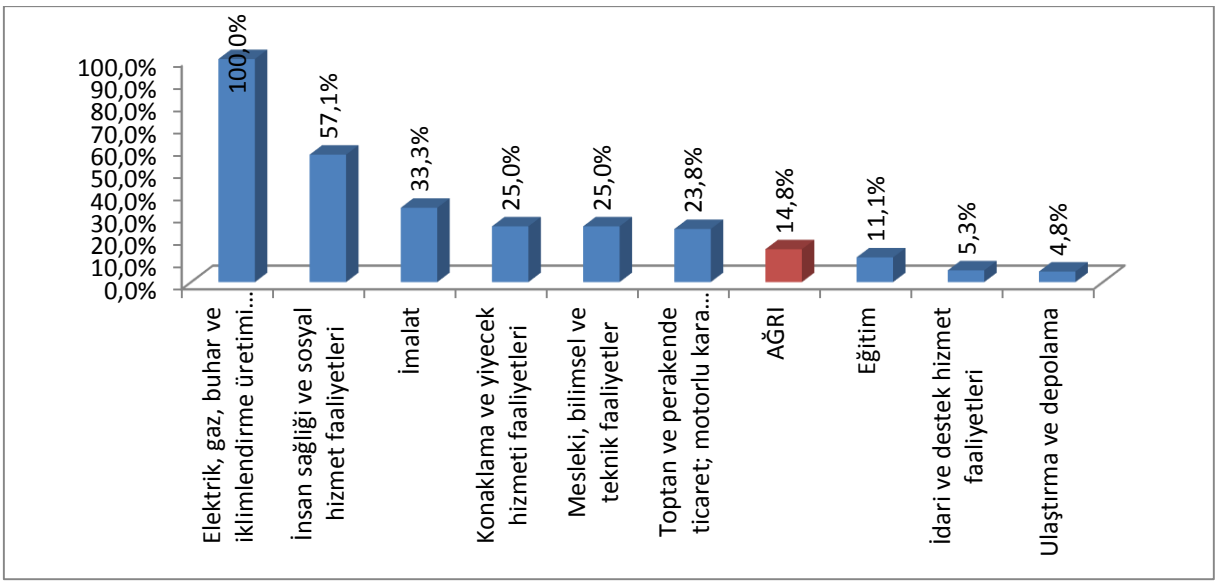

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde işyerlerinin yüzde 14,8'unda vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. Ağrı ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı tüm işyerlerinde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ulaştırma ve depolama sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. Ulaştırma ve depolama sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Ağrı ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, İmalat, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Vardiyalı Çalışma yapılan işyerlerinde Kadınların çalışma Durumu

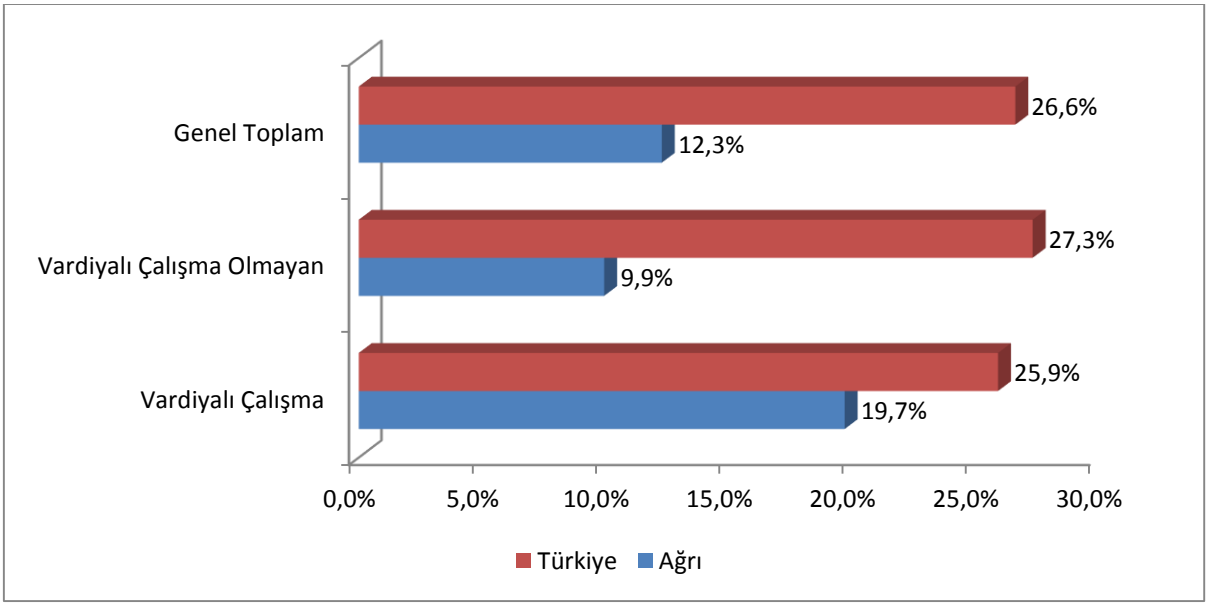

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 19,7'si kadın, yüzde 80,3'ü ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 9,9'a düşmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Ağrı ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 12,3'ünün kadınlardan oluşmasıdır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,5 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark ters yönde Ağrı ilinde çok belirgindir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

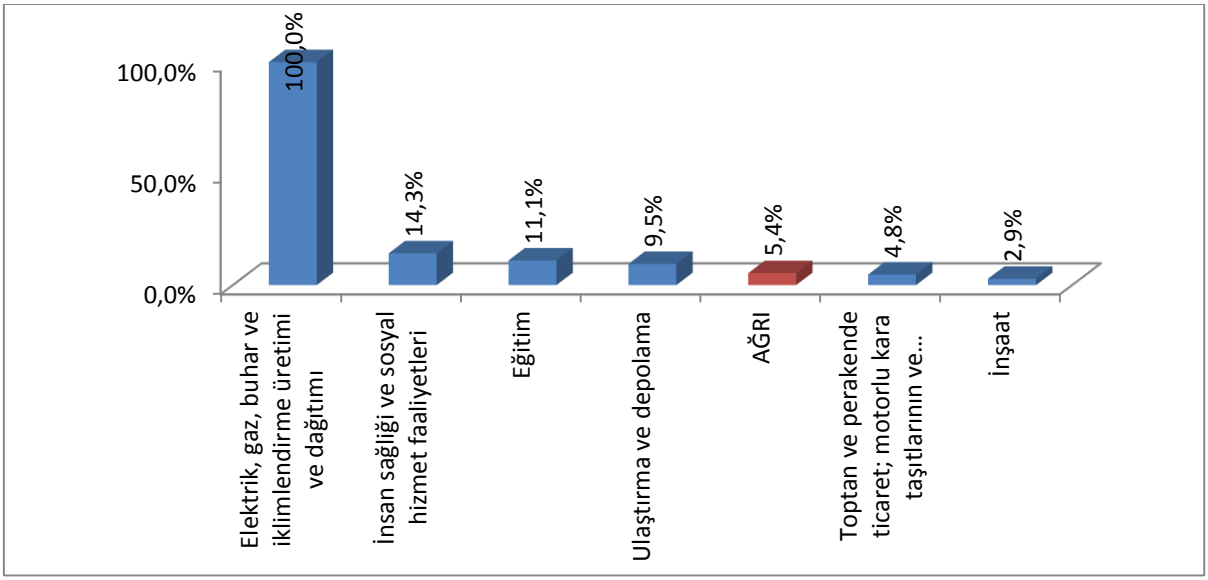

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde 11 sektörden 6 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 100'ü ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 14,3 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Ağrı ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörünün Ağrı ili için söylenen, öncü sektör olma hususu akıllara gelmektedir. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

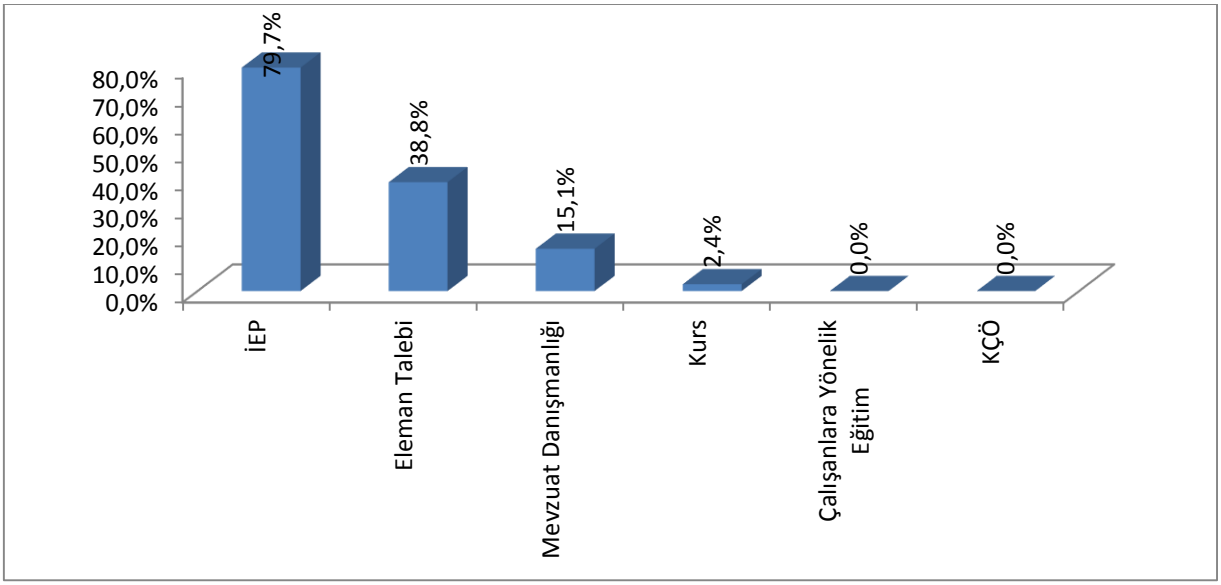

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 57,7'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Ağrı ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan İEP noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 79,7'si İŞKUR'dan İEP talebinde bulunmuşlarken yüzde 38,8'i eleman talebi alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin mevzuat danışmanlığı hizmetine olan ilgisi Ağrı ilinde yüzde 15,1 oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

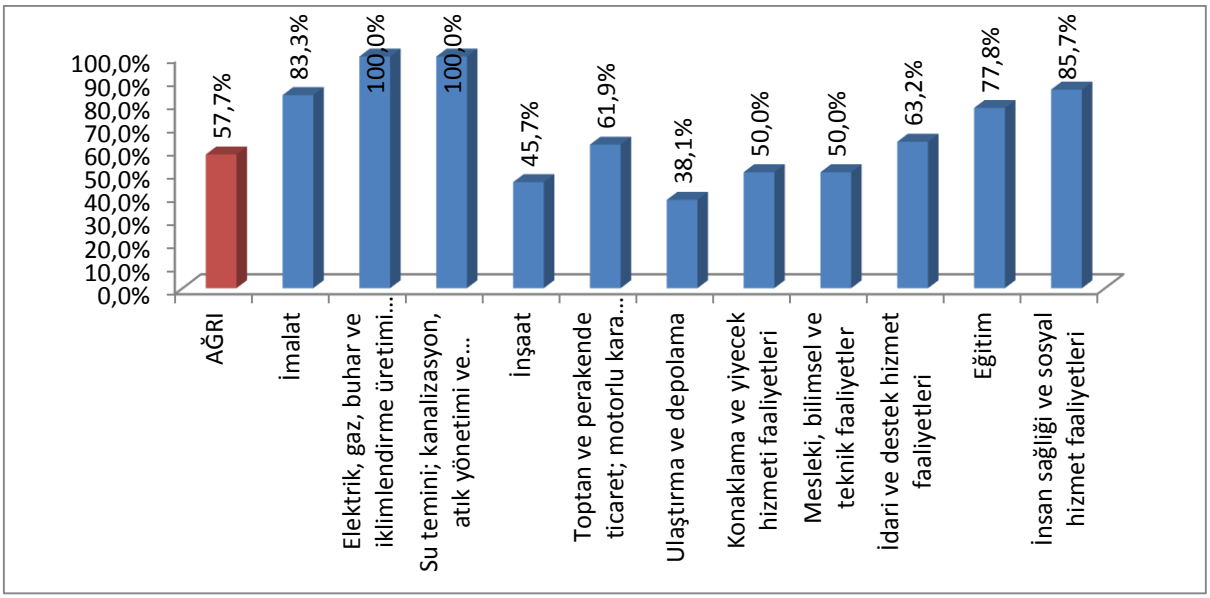

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Ağrı ilinde Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır. En az oranda faydalanan sektörler ise Ulaştırma ve depolama ile İnşaat sektörlerindeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Eleman Talebi	İEP	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
İmalat	20,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	50,0%	75,0%	0,0%	12,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	34,6%	76,9%	0,0%	19,2%
Ulaştırma ve depolama	12,5%	100,0%	0,0%	12,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	50,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	41,7%	83,3%	0,0%	16,7%
Eğitim	28,6%	100,0%	0,0%	14,3%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	66,7%	33,3%	16,7%	16,7%
Genel Toplam	38,8%	79,7%	2,4%	15,1%

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 9'da yer almaktadır. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin hepsi işbaşı eğitim programı hizmetinden faydalanmışlardır. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı faaliyetleri sektöründeki işyerleri ise eleman talebi, İEP hem ve kurs hizmetlerinden %100 yararlanmışlardır. Ayrıca bu sektördeki işyerlerinin yarısı da işbaşı eğitim programından faydalanmak için İŞKUR ile temasa geçmişlerdir.

Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 100 olarak gerçekleşmiştir. Bu sektörde hizmetlerden yararlanan işyerleri içinde sadece İEP hizmeti göze çarpmaktadır.

Eleman talebi hizmeti için İŞKUR'dan faydalanan diğer sektörler ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, İnşaat, İmalat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, Ulaştırma ve depolama, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Eğitim ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde göze çarpan diğer bir husus sadece İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründeki işyerleri İŞKUR'un bütün hizmetlerinden faydalanmışlardır. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründeki hizmetlerden faydalanan işyerlerinin yüzde 33,3'ü işbaşı eğitim programından, yüzde 66,7'si eleman talebinden, yüzde 16,7'si kurs ve yüzde 16,7'si de mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden faydalanmıştır. Sonuç olarak Ağrı ilinde, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin daha çok İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Ağrı ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

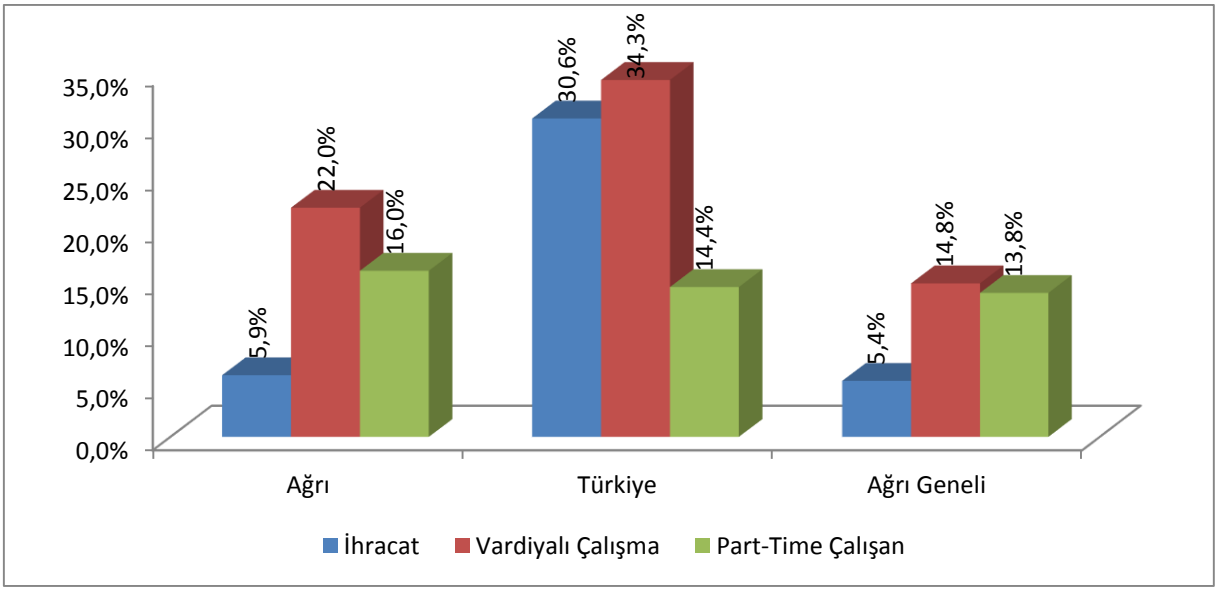

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Ağrı ilinde ise bu oran yüzde 22 olarak gerçekleşmiştir. Ancak Ağrı ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 14,8'i vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Bu farklar part-time çalışma yapılan işyerleri için belirgin olmamakla birlikte ihracat yapma durumu için aynı husus söz konusu değildir.

Ağrı ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda hem vardiyalı çalışma hem de part-time çalışma yapmaktadır.

Mevcut İstihdam

Ağrı ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Ağrı ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 4 bin 35 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 3 bin 539 çalışan erkeklerden, 495 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
İmalat	102	6	108
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	52	16	68
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	0	1
İnşaat	651	21	672
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	739	105	844
Ulaştırma ve depolama	883	14	897
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	72	2	74
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	179	19	198
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	484	101	585
Eğitim	144	61	205
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	232	151	383
Genel Toplam	3539	495	4035

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Ağrı ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı Ulaştırma ve depolama sektöründe istihdam edilmektedir. Ulaştırma ve depolama sektörünün Ağrı ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerden 883 kişi, kadınlarda ise 14 kişi Ulaştırma ve depolama sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Kadınlar daha çok Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde çalıştıkları gözlenmektedir. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe sadece 1 kişilik erkek bireyin çalıştığı ve hiç kadın bireyin de çalışmadığı dikkat çekicidir.

Tablo 10 incelendiğinde tüm sektörlerde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha düşük olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

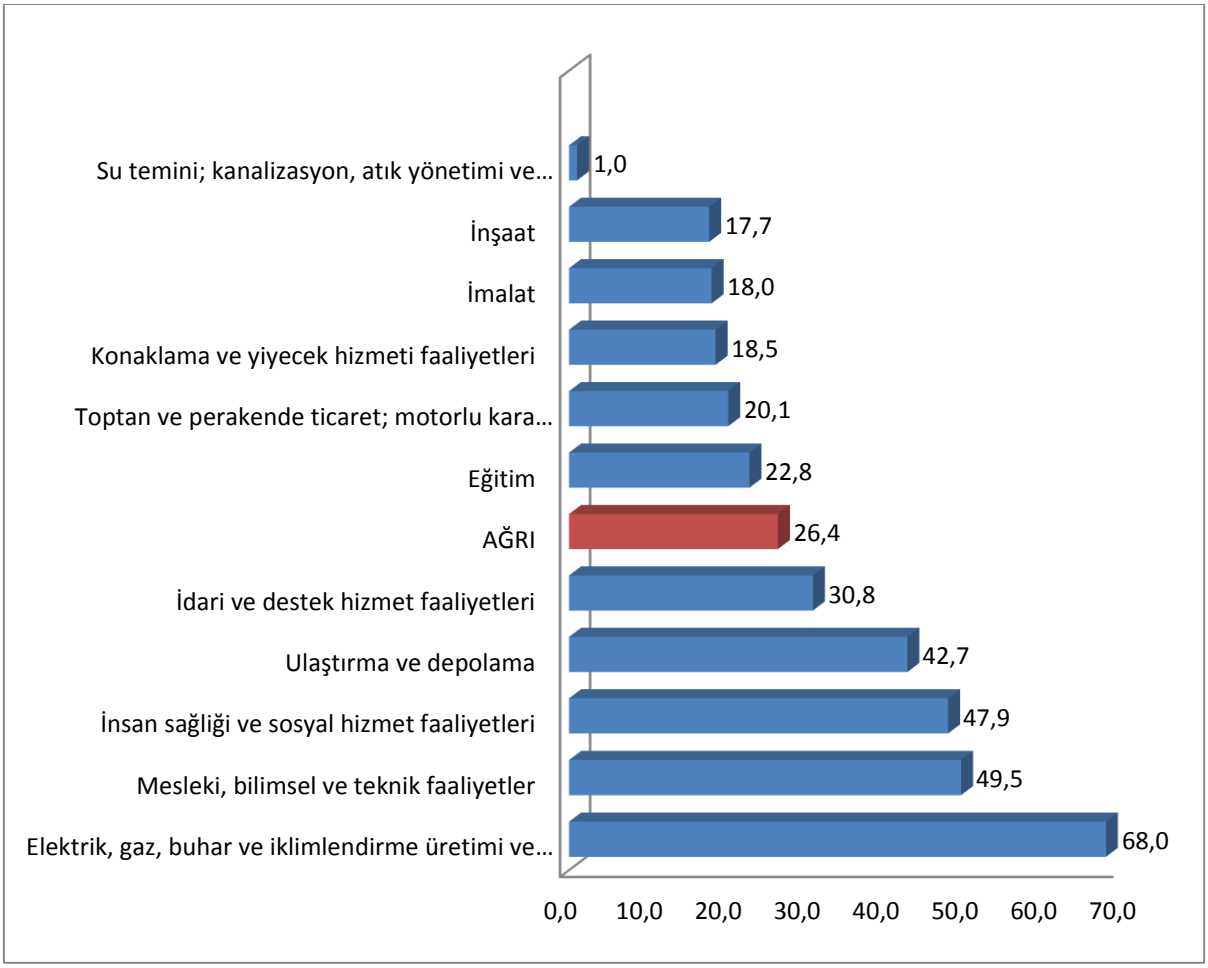

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te Ağrı ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 26,4 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 68; ikinci sırada bulunan Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe 49,5 kişi ve üçüncü sırada bulunan İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe 47,9 kişi istihdam edilmektedir. Akabinde bu sırayı 42,7 kişi ile Ulaştırma ve depolama ve 30,8 kişi ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü izlemektedir. Bu beş sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Ağrı il geneli ortalamasının altında ise Eğitim, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, imalat, inşaat ve Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörleri yer almaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	181	121	302
Hizmet Ve Satış Elemanları	480	85	565
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	965	93	1.058
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	19	11	30
Profesyonel Meslek Mensupları	189	74	263
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	308	0	308
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	262	107	368
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1.037	0	1.037
Yöneticiler	99	4	103
Genel Toplam	3.539	495	4.035

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 26,2'si, erkek çalışanların yüzde 27,3'ü ve kadın çalışanların yüzde 18,8'si bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almakta ve yüzde 25,7 oranında çalışanı barındırmaktadır. Kadınların en fazla çalıştığı meslek grubu Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar'dır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Ağrı ilinin sosyo-ekonomik yapısında ve coğrafi konum itibariyle ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	748	193	940
5-9	1.557	197	1.754
10-14	550	37	587
15-19	345	35	380
20-24	223	22	245
25+	117	12	129
Genel Toplam	3.539	495	4.035

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tabloda öne çıkan en önemli husus; işyeri yaşı büyüdükçe toplam çalışanlar içerisinde kadınların oranında azalma meydana gelmesidir. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 20,5'i kadınlardan oluşmaktayken, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 11,2; 10-14 yaş için yüzde 6,3; olarak gerçekleşmiştir. 15-19 yaş içinde olan işyerlerinde kadın oranı

yüzde 9,2 olarak yükselirken, 20-24 yaş arasında olan işyerlerinde ise kadınların oranı yüzde 9 ile düşüş göstermiştir.

25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 3,2'dir. Erkek bireylerin en fazla 5-9 yaş arasında olan işyerlerinde en az ise 25+ yaş düzeyinde olan işyerlerinde çalıştıkları gözlenmektedir.

Tablo 13'de ise Ağrı ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle ilk iki mesleğin erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklıdır. Temizlik Görevlisi ve Büro Memuru (Genel) mesleklerin hem erkek hem de kadın bireylerden fazla çalışanı olan meslekler grubunda yer aldığı görülmektedir. Şoför (Yolcu Taşıma) ve Temizlik Görevlisi mesleği hem toplam çalışanlar hem de erkek çalışanlar arasında en fazla çalışılan ilk iki mesleği oluşturmaktadır. Kadın çalışanlar arasında ise ilk sırada erkeklerde olduğu gibi Temizlik Görevlisi mesleği yer almaktadır. Yine kadınlarda da ikinci sırada, Sekreter mesleği bulunmaktadır. Kadın ve erkek bireyler bakıldığında cinsiyet rolleri bakımından en fazla çalışılan mesleklerde büyük bir farklılık olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Şoför (Yolcu Taşıma)	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Sekreter	Şoför (Yolcu Taşıma)
Beden İşçisi (Genel)	Diğer Yardımcı Sağlık Personeli	Beden İşçisi (Genel)
Servis Şoförü (Okul)	Büro Memuru (Genel)	Servis Şoförü (Okul)
Beden İşçisi (İnşaat)	Satış Danışmanı	Beden İşçisi (İnşaat)
Tır-Çekici Şoförü	Ön Muhasebeci	Tır-Çekici Şoförü
Pazarlamacı	Refakatçi (Kişisel Yardımcı)	Büro Memuru (Genel)
Şoför-Yük Taşıma	Acil Tıp Teknisyeni	Pazarlamacı
Büro Memuru (Genel)	Tıbbi Sekreter	Şoför-Yük Taşıma
Sıvacı	Hemşire	Beden İşçisi (Temizlik)

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran üçüncü meslek Beden İşçisi (Genel) ve bu mesleği de takip eden diğer meslekler; Servis Şoförü (Okul), Beden İşçisi (İnşaat), Tır-Çekici Şoförü, Büro Memuru (Genel), Pazarlamacı, Şoför-Yük Taşıma ve Beden İşçisi (Temizlik) olarak görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları,

işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

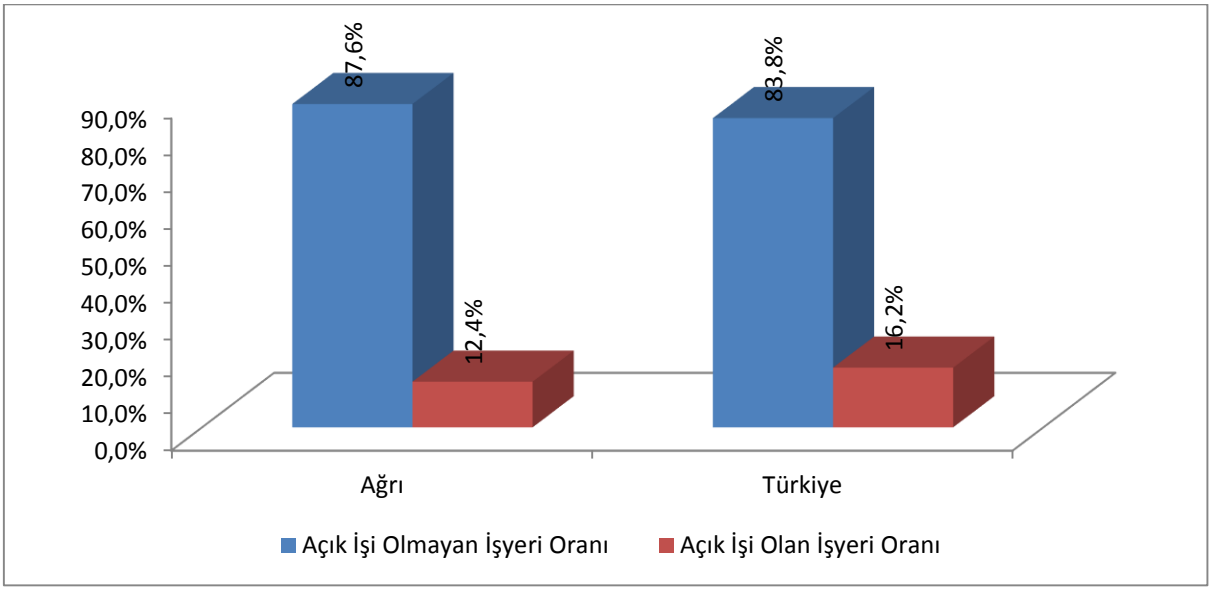

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 12,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasına göre düşük olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Ağrı ilinde 153 işyerinden 107 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5
İnşaat	51
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	22
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7
Eğitim	4
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	18
Genel Toplam	107

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İnşaat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 107 kişilik açık işin yüzde 47,6'sına tekabül eden 51 kişilik kısmı İnşaat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleridir.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	6,8%	100,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%
İnşaat	7,1%	11,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2,5%	14,3%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1,2%	10,5%
Eğitim	1,9%	11,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4,6%	57,1%
Genel Toplam	2,6%	12,4%

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Ağrı ilinde açık iş oranı yüzde 2,6 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Ağrı ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 97 kişilik dolu kadronun yanında 3 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör yüzde 7,1 ile inşaat sektörü olduğu tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında ise Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki işyerlerinin tamamında açık iş bulunmaktadır. Bu sırayı İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü yüzde 57,1 oranında Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü yüzde 14,3 oranında ve inşaat sektörü de %11,4 oranında takip etmektedir. Bunun yanında Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme

faaliyetleri, Ulaştırma ve depolama, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerinin açık iş vermedikleri görülmektedir.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

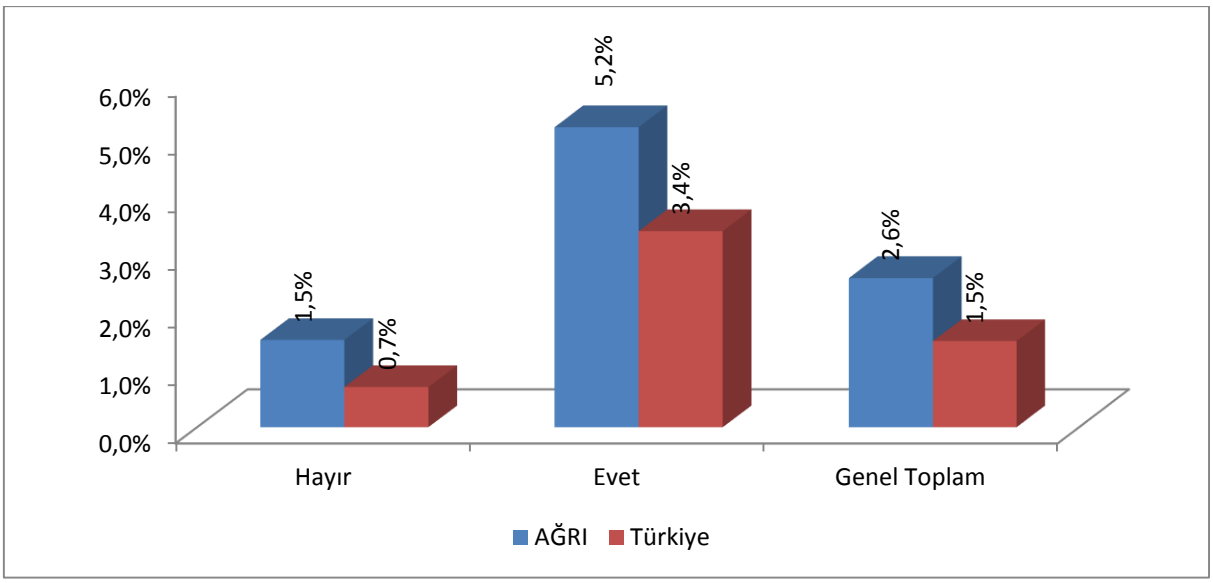

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 5,2; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 1,5 olarak gerçekleşmiştir. Ağrı ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının üstünde yer almaktadır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

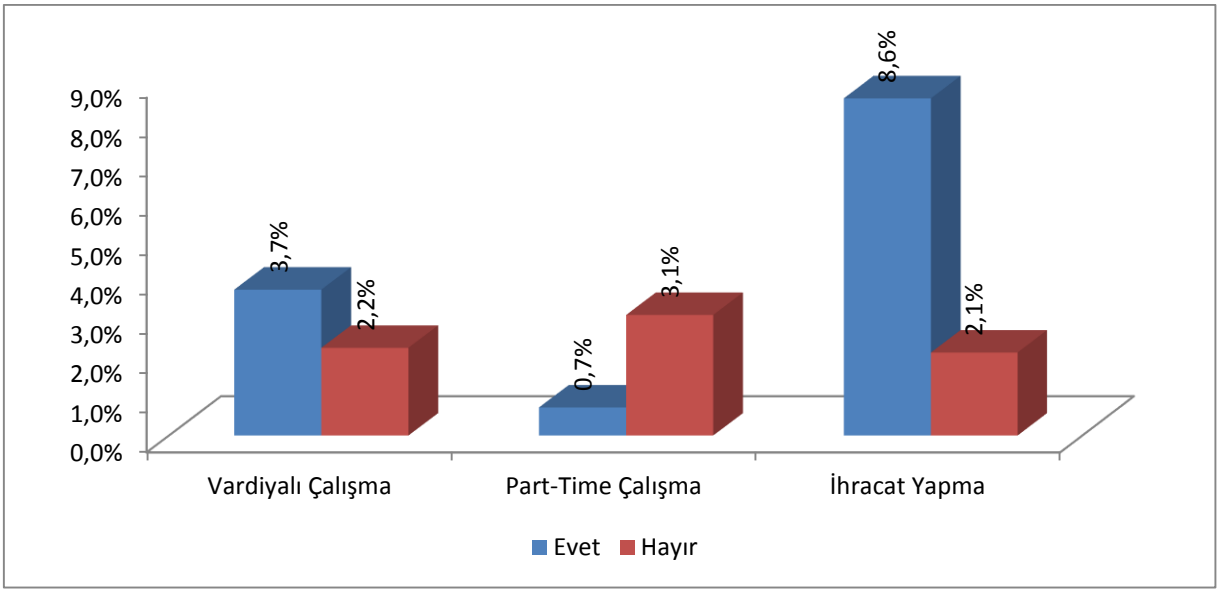

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 3,7 olarak vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 2,2 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,7 olduğu part-time çalışma yapılmayan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 3,1' olduğu görülmektedir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 8,6 olduğu ihracat yapılmayan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 2,1 olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

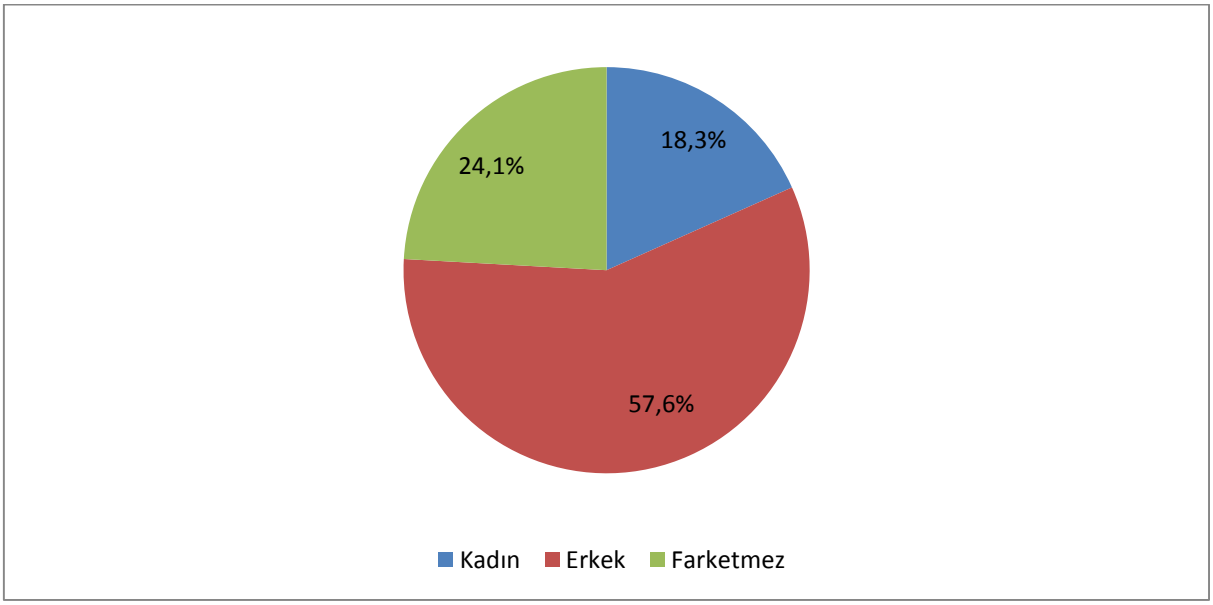

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 18'de ise Ağrı ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 57,6'sında işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise erkek işgücüne oranla düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 18,3 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 24,1 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

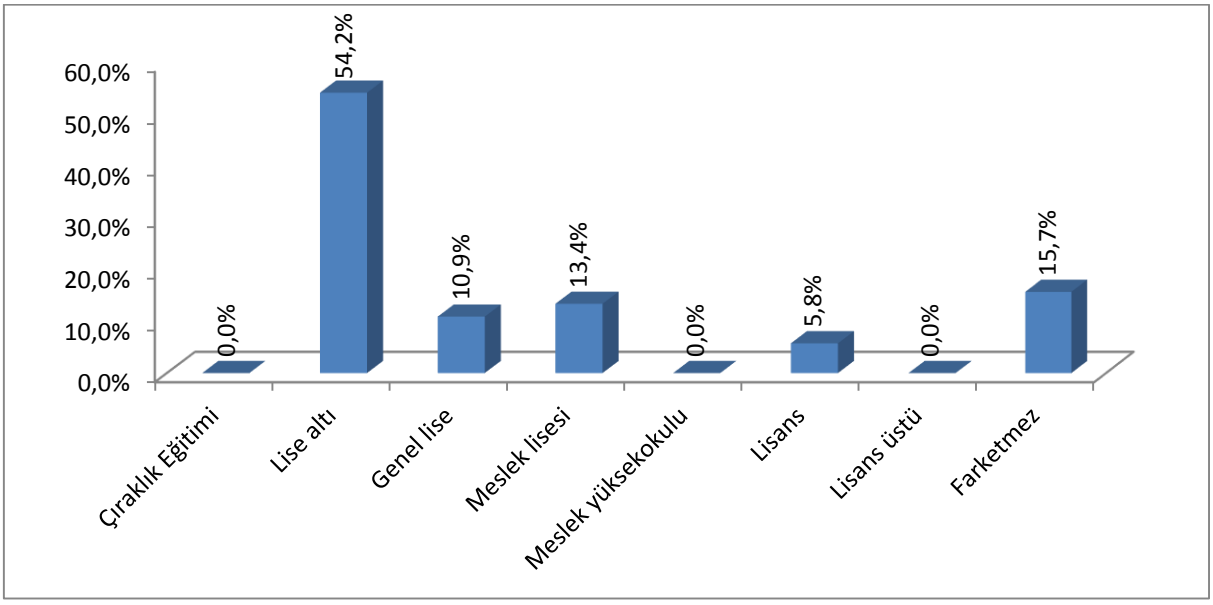

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Ağrı ilindeki açık işlerin yüzde 54,2'sinde işverenler lise altı mezunu işgücü talep etmiştir. En fazla oranda ikinci sırada yüzde 15,7 ile eğitim düzeyi fark etmez olarak görülmektedir. Bu sırayı yüzde 13,4 oranında meslek lisesi, yüzde 10,9 oranında ise genel lise takip etmektedir.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

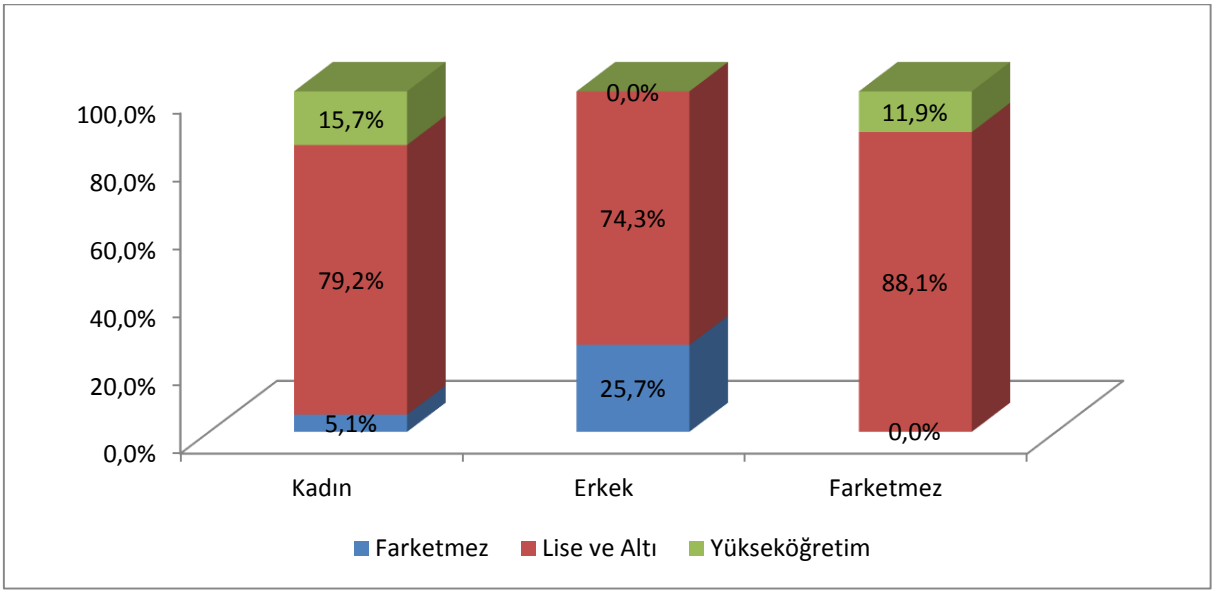

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20'de görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiş, ayrıca yükseköğretim seviyesinde de kadın işgücü için yüzde 15,7 oranında talepte bulunulmuştur. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, erkek cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki orana nazaran yüksek fakat kadın cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki orana nazaran ise yükseköğretim tercihine göre daha düşüktür.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16'da Ağrı ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Lise ve Altı	Yükseköğretim	Fark etmez
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	100,0%
İnşaat	74,5%	4,3%	21,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	95,5%	0,0%	4,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	0,0%	100,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
AĞRI	78,5%	5,8%	15,7%

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece bir sektör bulunmaktadır. Bu sektör Eğitim sektörü faaliyetidir. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektör ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü olmuştur. Tamamen eğitim düzeyi talebinde bulunmayan sektör ise Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründeki açık işlerin yüzde 95,5'i lise ve altı eğitim düzeyi talebinde bulunmuştur. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle

lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. İnşaat sektöründeki açık işlerin yüzde 74,5'inde işverenler lise ve altı seçeneğini tercih etmişlerdir. Bu sektördeki açık işlerin yüzde 4,3'ü yükseköğretim seviyesini tercih ederken, yüzde 21'3'üde fark etmez seçeneğini talep etmiştir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

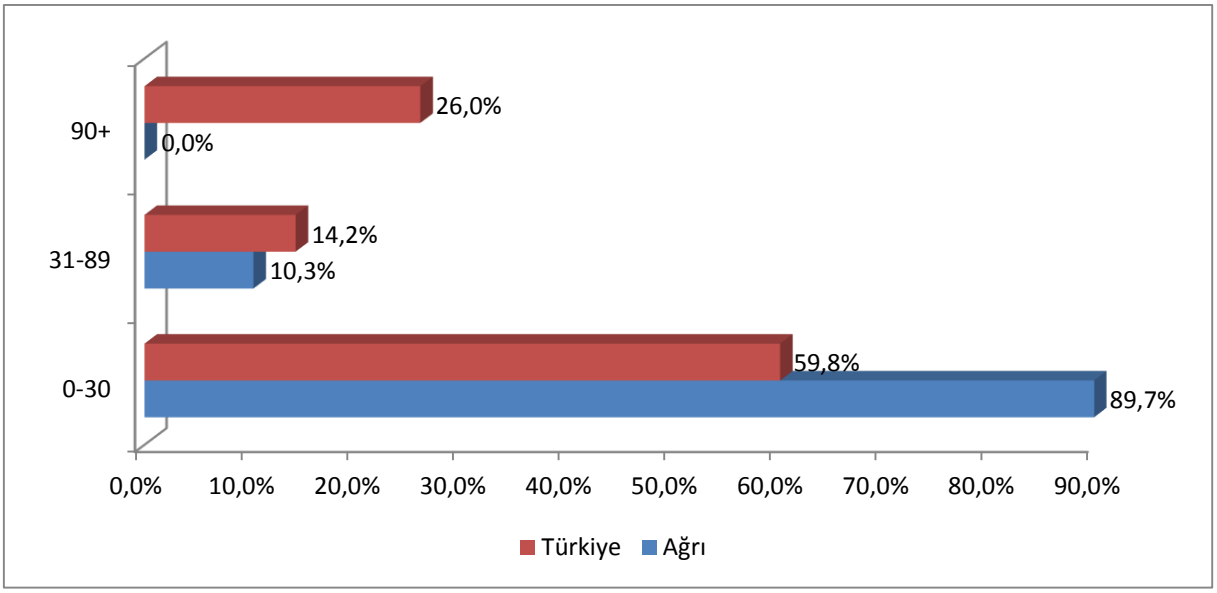

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Ağrı ilinde açık işlerin yüzde 89,7'si 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha yüksek tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 10,3'tür. Bu oran da Türkiye geneline göre düşük gerçekleşmiş olup, 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında ise Ağrı'da bu süre zarfında açık işlerin aranmadığı görülmektedir. Türkiye geneline bakıldığında ise 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin yüzde 26 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
0-30	84,7%	91,9%	88,4%	89,7%
31-89	15,3%	8,1%	11,6%	10,3%
90+	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 84,7 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 91,9 olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi yüzde 15,3 iken bu oran erkeklerde yüzde 8,1 olarak gerçekleşmiştir. 90 gün ve daha fazla sürede ise kadınlar ve erkekler için iş aranma noktasında tercih yapılmadığı görülmektedir. 0-30 gün iş arama süresi içerisinde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmamış açık işlerin, yüzde 88,4 oranında, 31-89 gün iş arama süresi içerisinde ise cinsiyet tercihinde bulunulmamış açık işlerin yüzde 11,6 oranında olduğu görülmektedir.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

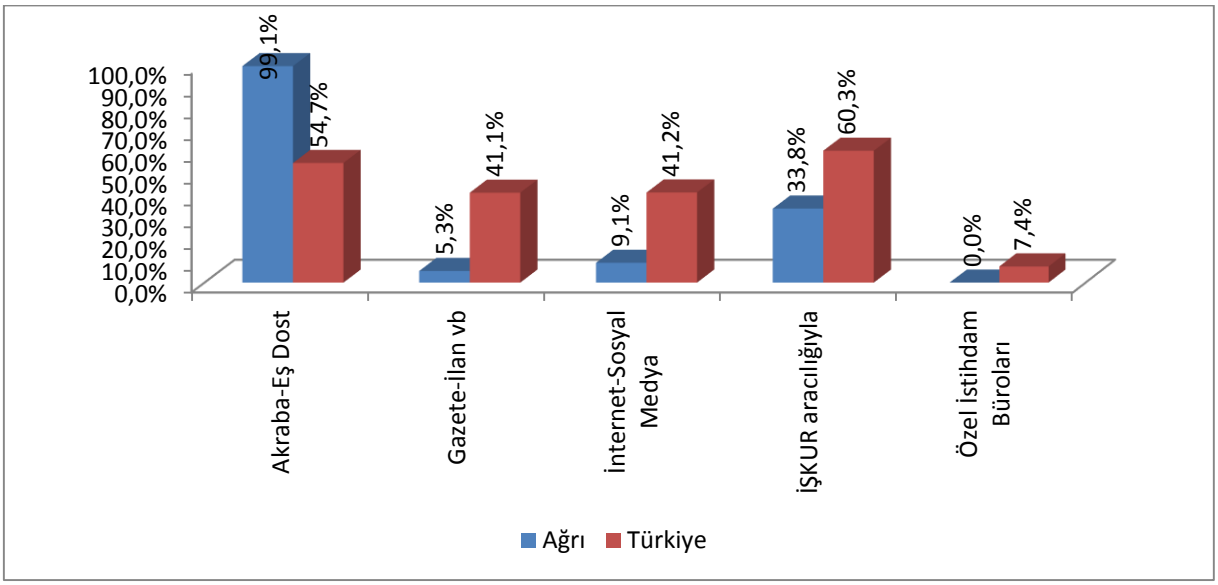

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22'de Ağrı ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Ağrı ilinde işverenler ilk sırada yüzde 99,1 oranında akraba-eş dost arama kanalını kullanmıştır. Akabinde Ağrı ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 33,8 gibi bir oran İŞKUR'a verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir. Daha sonra iş arama kanalları olarak yüzde 9,1 oranında İnternet-sosyal medya, yüzde 5,3 oranında ise gazete-ilan vb. arama kanallarının kullanıldığı görülmektedir. Ağrı ilinde iş arama kanalları içerisinde özel istihdam bürolarının kullanılmadığı tespit edilmiş sebebinin ise Ağrı ilinde özel istihdam bürolarının olmadığındandır. İnternet-sosyal medya, gazete-ilan ve İŞKUR aracılığı kanalları için Türkiye gerçekleşmelerinin Ağrı iline göre daha yüksek bir oranda olduğu görülmektedir.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla
Çıraklık Eğitimi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Lise Altı	100,0%	0,0%	0,0%	30,9%
Genel Lise	100,0%	48,8%	48,8%	0,0%
Meslek Lisesi	100,0%	0,0%	0,0%	92,4%
Meslek Yüksekokulu	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Lisans	100,0%	0,0%	64,8%	64,8%
Lisansüstü	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Fark etmez	94,1%	0,0%	0,0%	5,9%
Genel Toplam	99,1%	5,3%	9,1%	33,8%

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerde talep edilen eğitim düzeyinde çıraklık eğitimi olmadığı gibi bu eğitim düzeyi için açık iş arama kanalı da bulunmamaktadır. Lise altı seviyelerinde gazete-ilan ve İnternet-sosyal medya iş arama kanalları hiç kullanılmamışken, yüzde 30,9 oranında İŞKUR aracılığıyla işverenler açık işlerini karşılamaya çalışmışlardır. Genel lise talebinde yüzde 100; meslek lisesi talebinde yüzde 100; lisans talebinde ise yüzde 100 oranında akraba-eş dost arama kanalı olarak kullanılmıştır. Görüldüğü üzere eğitim seviyesi arttıkça oranlar da artış göstermiş olup bu artış lisans seviyesine gelindiğinde yüzde 64,8 oranında İnternet-sosyal medya arama kanalının kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca bu oran diğer arama kanalı olan akraba-eş dost arama kanalında %100 olarak kendini göstermiştir. Sonuç olarak

daha nitelikli ve yüksek eğitim derecesine sahip işgücünü istihdam etmek isteyenler ağırlıklı olarak akraba-eş dost, İnternet-sosyal medya ve İŞKUR arama kanallarını tercih etmişlerdir.

Herhangi bir eğitim seviyesi tercihinde bulunulmayan açık işler için işverenler çoğunlukla İŞKUR'u arama kanalı ve akraba-eş dost arama kanalını kullanırken, İnternet-sosyal medya ve gazete-ilan vb. kanalları hiç tercih etmemişlerdir.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

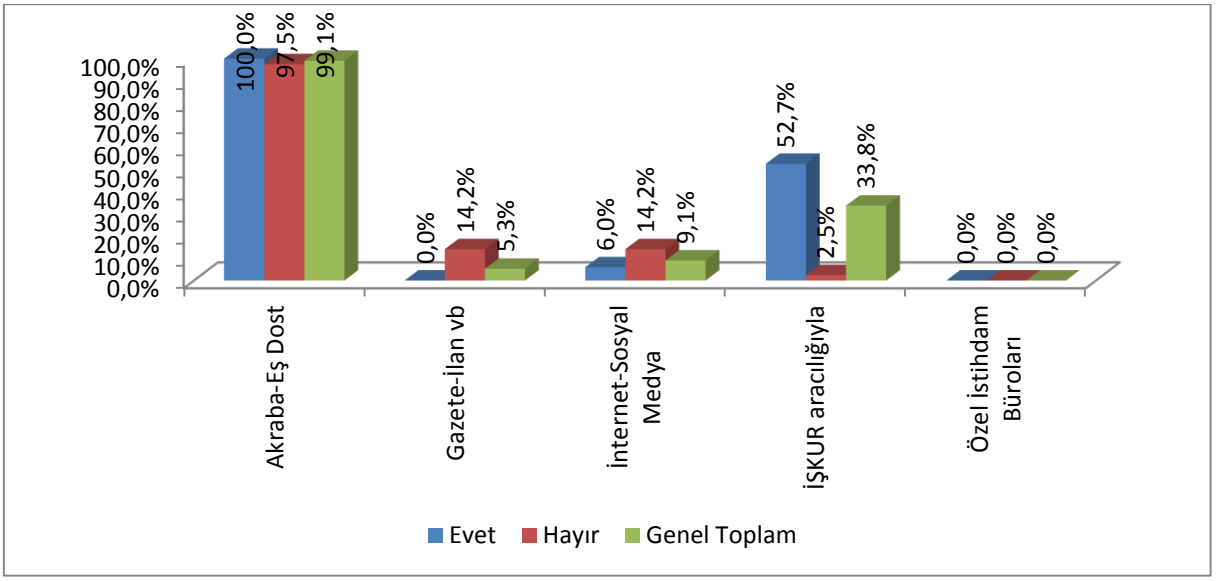

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 52,7 gibi önemli bir oranda İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu oran İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri için yüzde 2,5'te kalmıştır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için İnternet-sosyal medya arama kanalını yüzde 6 oranında kullanmışlarken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde İnternet-sosyal medya arama kanalını yüzde 14,2 oranında kullanmışlardır. Ayrıca İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için akraba-eş dost arama kanalını yüzde 100 oranında kullanmışken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde akraba-eş dost arama kanalını yüzde 97,5 oranında kullanmıştır.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	2	3	1	1
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	2		5	5	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	3	1	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	4		4	2	4
Takım Çalışması	5			6	5
Bilgisayar kullanımı	6	1	2	7	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7			4	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	8				8

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Ağrı ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ve daha sonra Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneği, Takım Çalışması, Bilgisayar Kullanımı ve Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve Satış ve Pazarlama becerisi gelmektedir.

Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi sadece gazete-ilan vb. arama kanalı için ikinci sırada, İnternet-sosyal medya arama kanalı için de üçüncü sırada yer almıştır. Diğer arama kanalları için bu beceri hep ilk sırada yerini almıştır.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3
Hizmet Ve Satış Elemanları	24
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	46
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	5
Profesyonel Meslek Mensupları	14
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	10
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	6
Genel Toplam	107

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; açık işlerin en fazla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 43'tür. İkinci sırada ise Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu bulunmaktadır.

Açık iş sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Ağrı ili için tespit edilen yüzde 2,6 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 14,3 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu olduğu görülmektedir. Daha sonra ise ikinci sırada Profesyonel Meslek Mensupları üçüncü sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubu gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	4,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	4,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	14,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	5,1%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	2,6%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,6%
Yöneticiler	0,0%
Genel Toplam	**2,6%**

Kaynak: İPA 2016

Özellikle Yöneticiler ve Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir.

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek mensuplarıdır.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	5,1%	0,0%	3,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	16,7%	3,2%	70,6%	22,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	73,8%	0,0%	42,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	8,1%	0,0%	4,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	44,8%	0,0%	20,8%	13,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	38,5%	0,0%	8,6%	9,1%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,0%	9,7%	0,0%	5,6%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 44,8 oranında Profesyonel Meslek Mensupları; yüzde 38,5 oranında Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları; yüzde 16,7 oranında Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise daha fazla meslek grubunda olduğu görülmektedir. Örneğin; Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda kadın işgücü tercihinde bulunulan açık işlerde hiç talep bulunmazken, erkek işgücü taleplerinde yüzde 9,7'si bu meslek grubunda verilmiştir.

Ayrıca yukarıdaki tabloda görülen oranlardan farklı olarak Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu ve Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grupları açık iş için çok az cinsiyet tercihinde bulundukları görülmektedir.

En fazla oranda erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan meslek grubu ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler olmuştur.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci sırada Bilgisayar kullanımı gelmiştir. Daha sonra ise Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği, daha sonra Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek Mensupları için ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Bilgisayar kullanımı talep edilmektedir.

Profesyonel Meslek Mensupları ve Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında ilk üç öncelik değişmemektedir. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda ise ilk sıralamada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ikinci sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerileri önemini korumuştur.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceriler	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	Profesyonel Meslek Mensupları	Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	2	1	1	1	1	2	1
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme		7	2		5	5		2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	4	3		2	3	3	1	3
İletişim ve İfade Yeteneği	5	1			4	2		4
Takım Çalışması		4	3	3	7	6		5
Bilgisayar kullanımı	2				2	4		6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	3	5	4		6		3	7
Satış ve Pazarlama Becerisi		6						8

Kaynak: İPA 2016

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	95,8%	0,0%	0,0%	69,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	100,0%	40,3%	68,5%	44,4%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	100,0%	0,0%	0,0%	88,9%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	100,0%	0,0%	0,0%	83,3%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek

Mensupları olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 88,9'u İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus arama kanalları içinde meslek grupları bazında en yüksek oranda kullanılan iki arama kanalı mevcuttur. Bunlardan birisi İŞKUR diğeri de Akraba-Eş Dost arama kanalıdır. İŞKUR arama kanalının en çok kullanıldığı meslek grupları; Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, Hizmet Ve Satış Elemanları ve Profesyonel Meslek olmuştur. Diğer bir husus bütün meslek gruplarında en çok kullanılan arama kanalının Akraba-Eş Dost arama kanalı olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yeter Bi
Beden İşçisi (İnşaat)		1				2	3	
Beden İşçisi (Genel)		1				3	2	
Hemşire	2	1		4				
Örtüaltı Sebze Yetiştiricisi (Seracı)		1					3	
Tır-Çekici Şoförü		2	3					
Reyon Görevlisi		1		2			3	
Tıbbi Sekreter		1		2				
Aşçı Yardımcısı		1		2			3	
Garson (Servis Elemanı)		1		2		3		
Satış Danışmanı Beden İşçisi (İnşaat)		 1		1	3	 2	2 3	

Tablo 25'te Ağrı ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Beden İşçisi (İnşaat) mesleği için becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik yer almaktadır. Hemşire mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Fiziki ve Bedensel Yeterlilik sonrasında ise Bilgisayar kullanımı ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Örtü altı Sebze Yetiştiricisi (Seracı)mesleği için ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe sonrasında ise Takım Çalışması talep edilmiştir. Tır-Çekici Şoförü mesleği için ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) becerileri tercih edilmiştir.

Aşçı Yardımcısı mesleğinde istenen becerilerde ilk sırayı Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi almaktadır. İkinci sırada İletişim ve İfade Yeteneği üçüncü sırada ise Takım Çalışması becerisi yerini almıştır.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel Toplam
Hemşire	Beden İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (İnşaat)
Tıbbi Sekreter	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Sigortacılık Meslek Elemanı	Örtüaltı Sebze Yetiştiricisi (Seracı)	Hemşire
Hasta Ve Yaşlı Refakatçisi	Tır-Çekici Şoförü	Tır-Çekici Şoförü
Kimyager	Depo Sorumlusu	Reyon Görevlisi
Aşçı	Dağıtım Elemanı (Gıda-İçecek)	Örtüaltı Sebze Yetiştiricisi (Seracı)
Sınıf Öğretmeni	Reyon Görevlisi	Tıbbi Sekreter
İngilizce Öğretmeni	Ön Muhasebeci	Aşçı Yardımcısı
	Paletleme Makinesi (Paletdizer) Operatörü	Sigortacılık Meslek Elemanı
		Satış Danışmanı

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Genel), Hemşire, Tır-Çekici Şoförü, Reyon Görevlisi, Örtüaltı Sebze Yetiştiricisi (Seracı), Tıbbi Sekreter, Aşçı Yardımcısı, Sigortacılık Meslek Elemanı ve Satış Danışmanı elemanıdır.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Hemşire, Tıbbi Sekreter, Sigortacılık Meslek Elemanı, Hasta Ve Yaşlı Refakatçisi, Kimyager, Aşçı, Sınıf Öğretmeni ve İngilizce Öğretmenidir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Genel), Hemşire, Tır-Çekici Şoförü, Reyon Görevlisi, Depo Sorumlusu, Dağıtım Elemanı (Gıda-İçecek), Ön Muhasebeci ve Paketleme Makinesi (Palet dizer) Operatörü meslekleridir.

Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	1	2	1
Takım Çalışması	5	2	3	2
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6	3	5	3
İletişim ve İfade Yeteneği	3	6	1	4
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	4	4	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)		5	6	6
Bilgisayar kullanımı	4	7	8	7
Satış ve Pazarlama Becerisi			7	8

Kaynak: İPA 2016

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk iki sırada farklılık göstermektedir. Kadınlarda ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi iken, erkeklerde ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde

bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik İletişim ve İfade Yeteneği ve Tecrübe, ikinci öncelik de Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi olarak görülmektedir. Kadın ve erkek bireylerde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen beceri sıralamalarının birbirinden farklı olduğu görülmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Ağrı ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

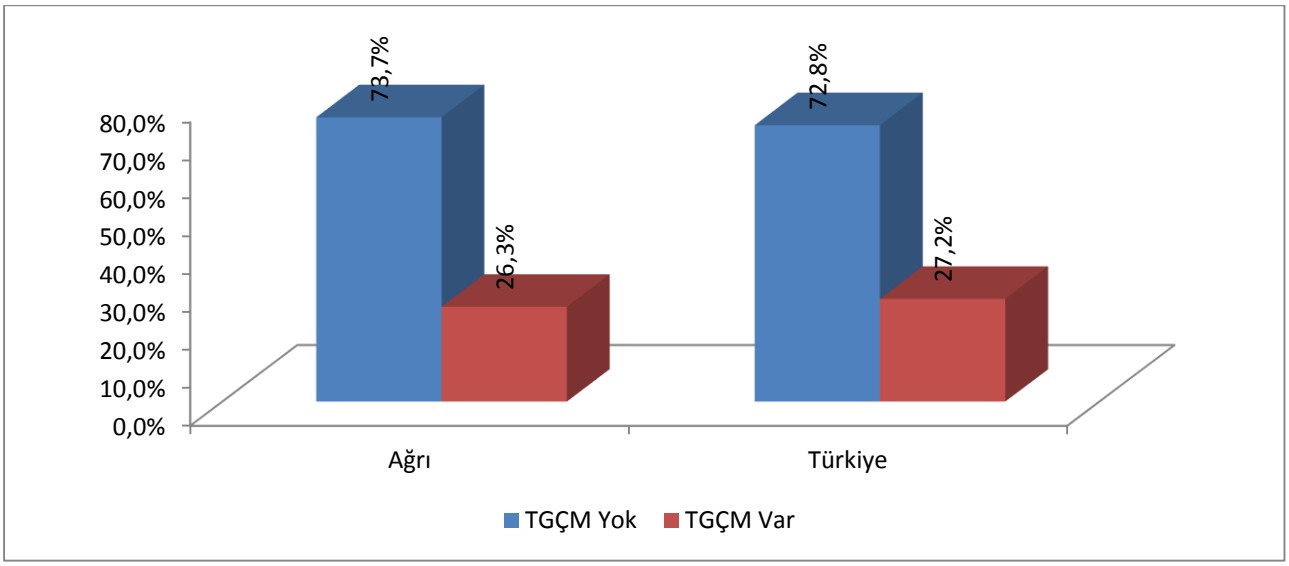

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Ağrı ilinde ise 20+ istihdamlı 153 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 40 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 26,3 ile Ağrı ilinin eleman temininde ülke genelinden daha düşük düzeyde güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

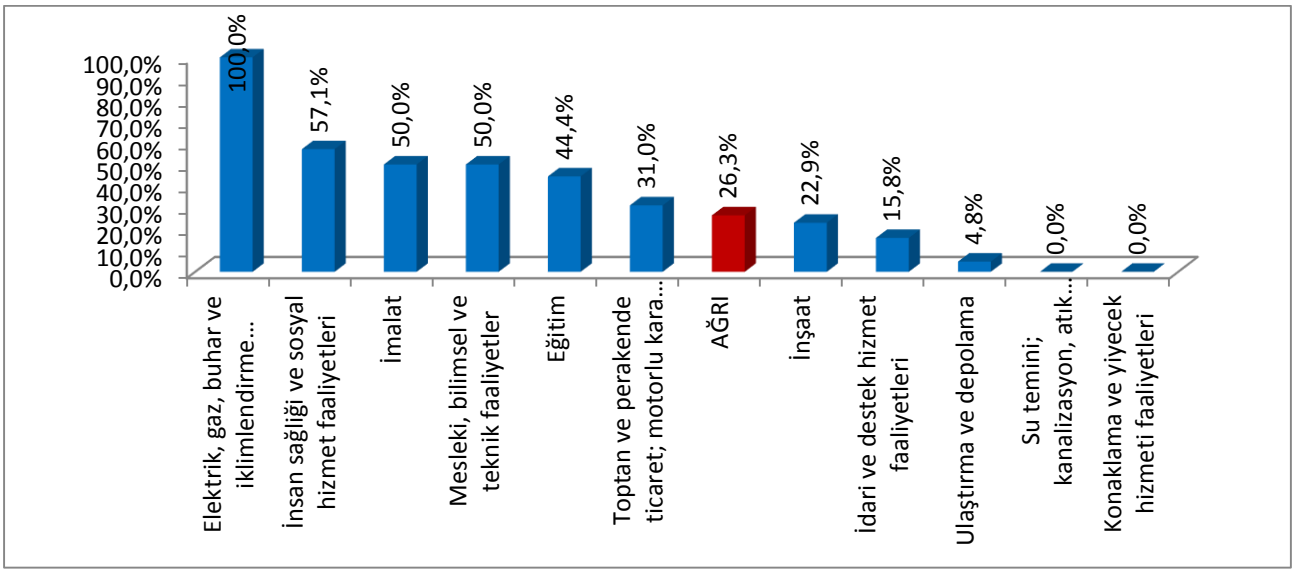

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetler ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, imalat, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve eğitim sektörleri olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinde yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İnşaat sektörü gibi Ağrı ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının Ağrı ili genel ortalamanın altında yer alması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün Ağrı ilinin genel ortalamasının üzerinde olan diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	12
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1
İnşaat	30
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	55
Ulaştırma ve depolama	10
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9
Eğitim	11
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21
Genel Toplam	**151**

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde 151 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İnşaat sektörü ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Ağrı ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 56,3'ünü oluşturmaktadır. Öyle ki Ağrı ilinde toplam çalışanların yüzde 37,5'i bu sektörlerde çalışmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre özellikle Türkiye geneli verilere de sayısal olarak bakıldığında personel temininde en çok güçlük çekilen sektörler içerisinde ikinci ve üçüncü sırada İnşaat sektörü ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleri karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

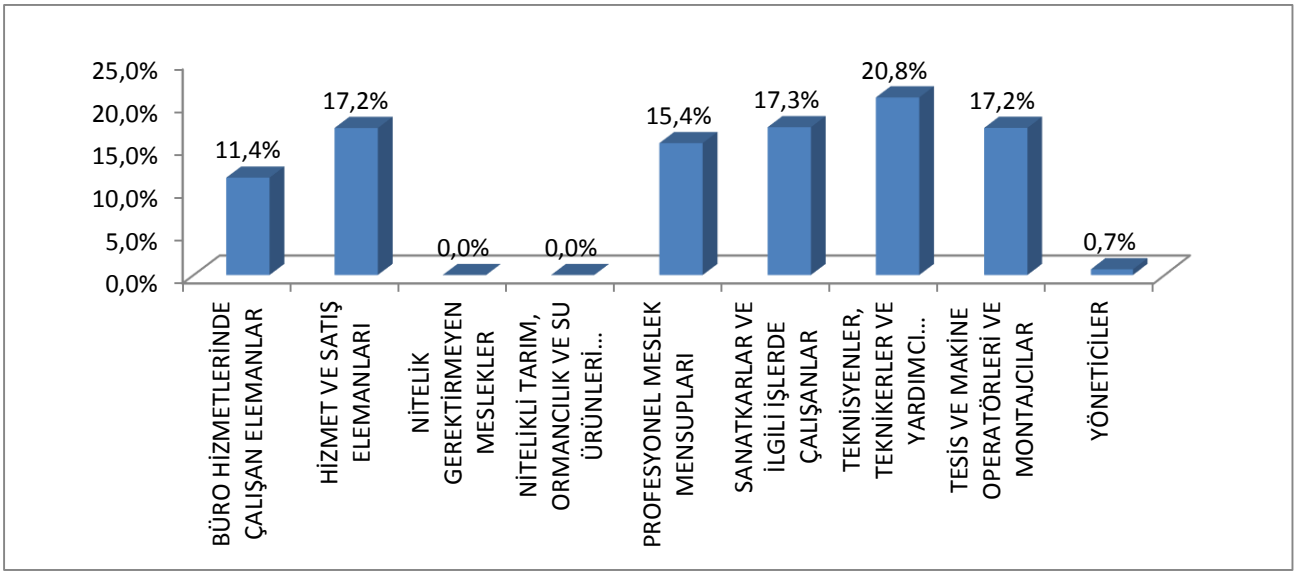

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde meslek gruplarına bakıldığında temininde güçlük çekilen kişilerin ilk sırada yüzde 20,8 oranında Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel meslek grubunda ikinci sırada ise yüzde 17,3 oranında Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun yer aldığı görülmektedir. Ayrıca Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Nitelikli Tarım Ormancılık ve Su Ürünleri meslek gruplarında eleman temininde güçlük çekilmediği görülmektedir. Sebep olarak Ağrı ilimizde kalifiyeli eleman yetiştirme noktasında sıkıntıların olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında ormancılık faaliyetlerinde de mevsimsel sorunlardan dolayı aktif bir faaliyetin olmadığı belirlenmiştir.

Türkiye genelinde de 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek ikinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Ağrı ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu hem ülke geneli hem de Ağrı ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Dağılımı
Mermer İşçisi	7,2%
Pazarlamacı	6,7%
Servis Şoförü (Okul)	6,6%
Ön Muhasebeci	6,3%
Makine Teknikeri	5,3%
Sekreter	4,4%
Kasiyer	4,0%
Radyoloji Teknisyeni (Radyasyon Onkolojisi)	4,0%
Hemşire	3,8%
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	3,3%

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada yüzde7,2 oranında Mermer İşçisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla yüzde 6,7 oranında Pazarlamacı, yüzde 6,6 oranında Servis Şoförü (Okul) ve yüzde 6,3 oranında da Ön Muhasebeci meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Pazarlamacı mesleği yine değişmeyerek ilk onda yer aldığı görülmektedir. Ağrı ilinde söz konusu bu meslek, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Mermer İşçisi, Pazarlamacı, Servis Şoförü (Okul), Ön Muhasebeci, Makine Teknikeri, Sekreter gibi mesleklerinin aynı zamanda açık işi az olan meslekler arasında yer almaktadır.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

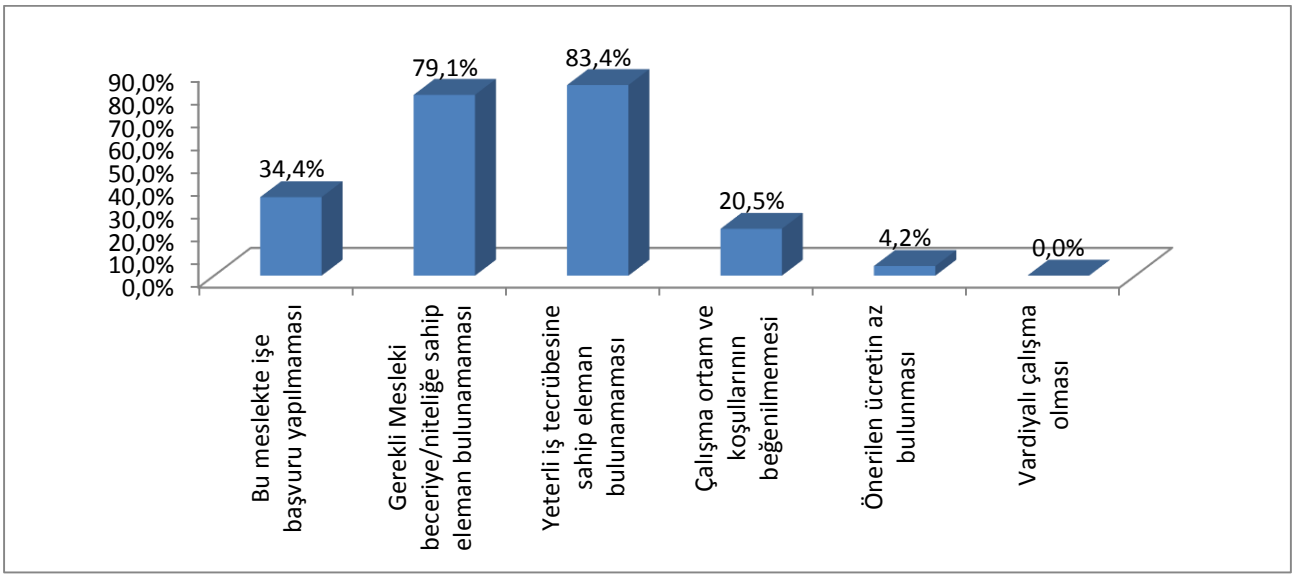

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

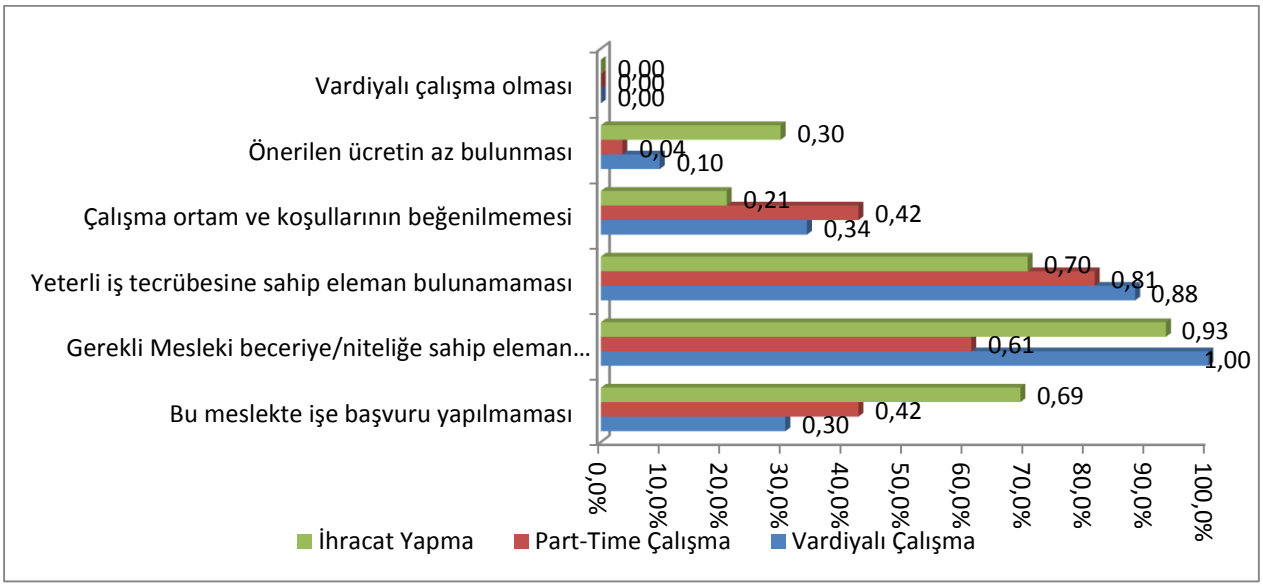

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden vardiyalı çalışma ve ihracat yapma işyerleri için ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelirken, part-time çalışma yapan işyerleri için ise yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gelmektedir. İhracat yapan işyerlerinde Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedenine bakıldığında oranının yüzde 93 olarak hesaplandığı, vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedenine bakıldığında ise oranının yüzde 1 olarak hesaplandığı görülmektedir. Ayrıca part-time çalışma yapan işyerlerinde ise yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedenine bakıldığında ise oranının yüzde 81 olarak hesaplandığı görülmektedir. Ayrıca Ağrı ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri

Meslek Grupları	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	36,3%	100,0%	100,0%	17,4%	11,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	20,9%	96,1%	63,3%	11,6%	8,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	40,4%	68,1%	63,8%	4,3%	0,0%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	41,6%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	12,8%	67,8%	77,4%	41,5%	6,7%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	57,7%	50,0%	100,0%	38,5%	0,0%
Yöneticiler	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	34,4%	79,1%	83,4%	20,5%	4,2%

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, yedi meslek grubundan beş tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Bunun yanı sıra tüm meslek grupları için ise eleman temininde güçlük çekme nedenleri içerisinde Önerilen Ücretin Az Bulunması nedeninin çok düşük olması dikkat çeken diğer bir husustur.

Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması
Mermer İşçisi	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Pazarlamacı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Servis Şoförü (Okul)	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Ön Muhasebeci	65,8%	100,0%	100,0%	31,5%	21,0%
Makine Teknikeri	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Sekreter	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Kasiyer	0,0%	100,0%	83,3%	50,0%	0,0%
Radyoloji Teknisyeni (Radyasyon Onkolojisi)	0,0%	0,0%	0,0%	83,3%	16,7%
Hemşire	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Mermer İşçisi mesleği için temininde güçlük çekilme nedenleri içerisinde en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması, Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Pazarlamacı, sekreter, İnşaat Kalıpçısı (Ahşap) ve Hemşire meslekleri için ise temininde güçlük çekilmenin iki nedeni olduğu tablodan görülmekte olup bunlar Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması olarak belirlenmiştir. Diğer yandan temininde güçlük çekilmesinin nedenleri arasında Önerilen Ücretin Az Bulunması nedeni iki meslekte önemli olduğu ortaya çıkmıştır, bu meslekler Ön Muhasebeci ve Radyoloji Teknisyeni (Radyasyon Onkolojisi) meslekleridir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Ağrı ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i

istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Ağrı ilinde bu oran Türkiye ortalamasının üzerinde olup işverenlerin yüzde 21'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 3,6'sı istihdamın azalacağını düşünmekte olup bu oran Ağrı ilinde ülke geneli ortalamasının üzerinde yer alarak yüzde 7,5 olduğu görülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artacak	Azalacak	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İmalat	50,0%	0,0%	16,7%	33,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İnşaat	25,7%	14,3%	14,3%	45,7%
Toptan ve perakende ticaret	11,9%	4,8%	16,7%	66,7%
Ulaştırma ve depolama	19,0%	0,0%	4,8%	76,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	0,0%	25,0%	75,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	25,0%	0,0%	0,0%	75,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	21,1%	5,3%	15,8%	57,9%
Eğitim	22,2%	33,3%	0,0%	44,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	28,6%	0,0%	14,3%	57,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	21,0%	7,5%	12,8%	58,8%

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, İmalat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve İnşaat sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle İmalat sektöründeki mevcut işyerlerinin yaklaşık yarısının ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörünün de tamamının istihdamın artacağı yönünde tahminde bulunması, bu sektörlerin önümüzdeki yıl Ağrı 'da işgücü piyasasında önemli ölçüde dalgalanmalar oluşturabileceğini göstermektedir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Madencilik ve taş ocakçılığı, Bilgi ve iletişim, Finans ve sigorta faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ve Diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İnşaat	69	10,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	65	11,1%
İmalat	44	40,7%
Ulaştırma ve depolama	40	4,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	20	29,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	13	3,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	1,0%
Eğitim	-13	-6,3%
Toptan ve perakende ticaret	-28	-3,3%
Genel Toplam	213	5,3%

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Ağrı'da ise bu oran, yüzde 5,3 ile ülke geneli ortalamasının üzerinde yer almaktadır.

Madencilik ve taş ocakçılığı, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Bilgi ve iletişim, Finans ve sigorta faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Eğitim ve Toptan ve perakende ticaret sektörleri dışındaki tüm sektörlerde artış tahmin edilmektedir. Sayısal olarak artışın daha fazla İnşaat sektöründeki artıştan kaynaklanacağı öngörülmektedir. Ayrıca Eğitim ve Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde ise net istihdam azalışı öngörülmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. Öyle ki en yüksek net istihdam değişim oranı yüzde 40,7 ile imalat sektöründe yer alırken İnşaat sektörü yüzde 10,3 ile alt sıralarda yer almakla beraber en düşük net istihdam değişim oranının Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörüne ait olduğu görülmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	54	17,6%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	45	4,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	35	3,3%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	31	8,4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	27	4,7%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	20	66,7%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3	1,1%
Yöneticiler	0	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	-2	-0,6%
Genel Toplam	213	5,3%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Ağrı ilinde de benzer tespitle ilk sırada aynı meslek grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler gruplarında beklenmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, Ağrı ilinde beklenen tüm artışın yüzde 63'ünü oluşturmaktadır.

En az artış beklentisi ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda olup tüm artışın yalnızca yüzde 1,4'ünü oluşturmaktadır.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde, Yöneticiler meslek grubunda herhangi bir net istihdam değişiminin olmayacağı ayrıca Profesyonel Meslek Mensupları grubunda ise net istihdam değişiminin negatif yönde bir seyir izleyeceği görülmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları ile Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek gruplarını ilk sıralara yükseltmektedir.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Garson (Servis Elemanı)	Temizlik Görevlisi
Beden İşçisi (Genel)	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı
Beden İşçisi (Temizlik)	Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim
Servis Şoförü (Okul)	Türkçe Öğretmeni
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Asma Tavan Ustası (Metal)
Örtü altı Sebze Yetiştiricisi (Seracı)	Direksiyon Eğitmeni
Beden İşçisi (İnşaat)	Fizik Öğretmeni-Ortaöğretim
Sıvacı	Taş Ve Tuğla Duvarcısı/Yapı Duvarcısı
Soğuk Demirci	Vinç Operatörü
Şoför-Yük Taşıma	Saha İnşaat Müdürü

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Servis Şoförü (Okul), Güvenlik Görevlisi (Silahsız), Örtü altı Sebze Yetiştiricisi (Seracı), Beden İşçisi (İnşaat), Sıvacı, Soğuk Demirci ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri olup, Temizlik Görevlisi, Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı, Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim, Türkçe Öğretmeni, Asma Tavan Ustası (Metal), Direksiyon Eğitmeni mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Beden İşçisi (Temizlik), Beden İşçisi (İnşaat), Servis Şoförü (Okul), Şoför-Yük Taşıma ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan Ağrı ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Bunun yanı sıra Ağrı ilinde istihdam artışı beklenen Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (İnşaat) meslekleri, Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinde de istihdam artışı beklenen ilk on meslek içerisinde yer almaktadır. Bu minvalde hem Ağrı ili için hem de ülke geneli için bu mesleklerde daha fazla istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

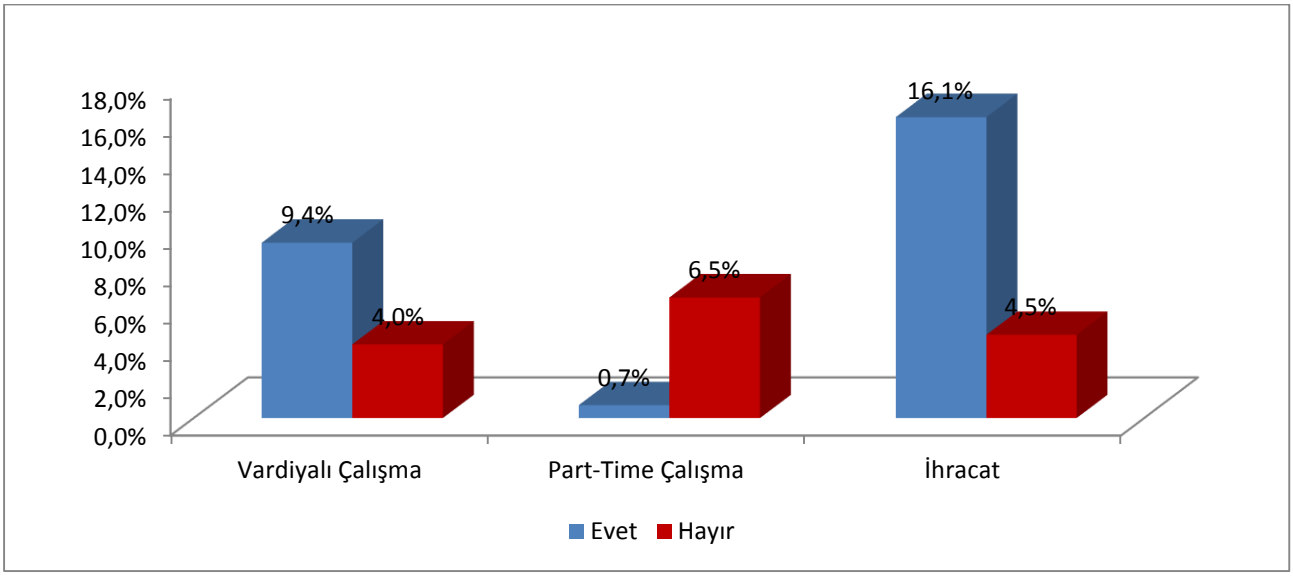

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma ve ihracat yapan işverenlerin benzer eğilimler sergilediğini görmekteyiz. Part-time çalışma yapan işyerleri ise bunu aksine tersi bir eğilim göstermektedir. Vardiyalı çalışma ve ihracat yapan işverenlerin part-time çalışma yapan işverenlere göre önümüzdeki dönemde daha yüksek istihdam artışı beklediğini göstermektedir. Part-time çalışma yapan işyerlerine göre gelecek dönem içerisinde net istihdam değişim oranlarının daha düşük olacağı hesaplanmıştır.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

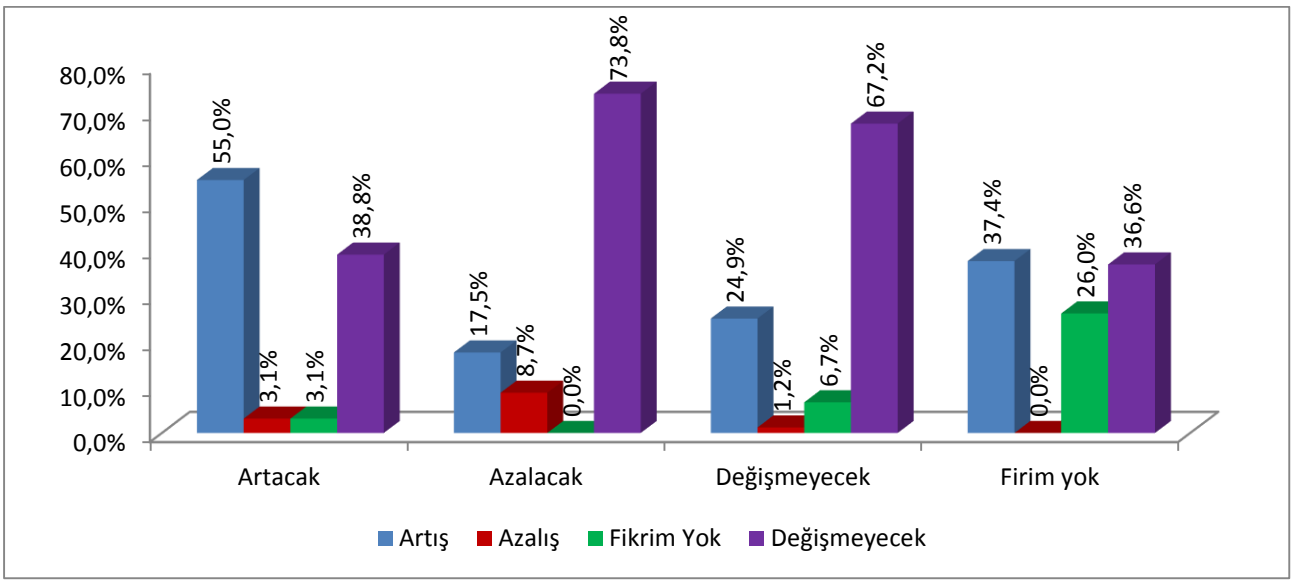

Kaynak: İPA 2016

Ağrı ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 55,5'inin beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 3,1'i ise azalış beklediği görülmektedir. Buradan işverenlerin yüzde 3,1'inin önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede azalış beklemekte oldukları anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenlere baktığımızda önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 8,7'si beş yıl sonrası için de azalış beklemektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 17,5'i beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenlere baktığımızda bunlardan yüzde 67,2'lik kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişimi hakkında öngörüsü olmadığını ifade eden işverenlere baktığımızda bunlardan yüzde 26,0'sı uzun vadede herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentilerine baktığımızda önümüzdeki dönem için istihdam değişiminin nasıl bir seyir izleyeceği görülmektedir.

SONUÇ

2016 yılında Ağrı ilinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırması'nın genel anlamıyla en önemli amacı aktif işgücü politikalarına yön vermektir. Ağrı ili İşgücü Piyasası Araştırması, işgücü piyasasında meydana gelen değişmeleri ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekleri belirlemek, bu mesleklerde istenilen becerileri tespit etmek ve önümüzdeki dönemlerde istihdam artışı ve azalışı beklenen meslekleri tahmin etmek amacıyla 8 Nisan- 6 Mayıs tarihleri arasında işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Ağrı Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne ait 8 Nisan- 6 Mayıs döneminde yapılan İşgücü Piyasası Araştırması faaliyetlerine ilişkin verilere bakıldığında 211 işyeriyle görüşülmüş fakat 153 işyeri üzerinden veri değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu işyerlerinin yüzde 52'lik kesimini toptan ve perakende ticaret ile inşaat sektörleri oluşturmaktadır. Ağrı ilinde toplam çalışanların % 87,7'si erkek, % 12,3'ü de kadındır. Çalışan kadın oranının en yüksek olduğu sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Çalışan kadın oranının en fazla olduğu meslek grupları ise büro hizmetinde çalışan elemanlar ve Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek mensuplarıdır. Çalışan erkek oranının en yüksek olduğu sektör ulaştırma ve depolama sektörü, çalışan erkek oranının en yüksek olduğu meslek ise Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar mesleğidir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması Ağrı ilinde işsizlik sorununu çözmek ve istihdamı arttırmak için yapılan bir çalışma olmuştur. Bunun için de işgücü piyasası daha çok talep yapıları ile ele alınmıştır. Ağrı ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörel dağılımına bakıldığında; % 100 oranı ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü grubu ilk sırada ikinci sırada ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yer almaktadır. Eleman temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ise yüzde 7,2 ile Mermer İşçisi ve yüzde 6,7 oranında ise Pazarlamacı meslekleri ilk sıralarda yer almaktadır. Bu mesleklerde güçlük çekilme nedeni olarak daha çok iş tecrübesine sahip elemanın ve gerekli beceriye/niteliğe sahip elemanın bulunmamasıdır.

İşverenlerin dile getirdiği en büyük sıkıntı iş tecrübesine sahip elemanın ve işi yapabilecek beceriye sahip elemanın bulunmadığıdır. Bu sorunun çözümü noktasında İŞKUR ile irtibat oldukça önem arz etmektedir. Nitekim kayıtlarında oldukça fazla sayıda iş arayanın olması nedeniyle gerek Ağrı ilinde gerekse diğer illerde yaşayan iş arayanlar içerisinden işyerinin talebi karşılanabilecektir. Talebin karşılanmasında mesleki bilgi ve deneyim eksikliği gibi sorunlar yaşanabilmektedir. Bu sorunun aşılması amacıyla işverenlerle işbirliğine gidilerek mesleki eğitim, işbaşı eğitim gibi aktif işgücü programlarından yararlanılabilecektir. Özetle İŞKUR ve işverenler arasında sürekli işbirliği ve iletişim işgücü piyasasında yaşanan birçok sorunun çözümünü sağlayabilecektir.

Dikkat edilmesi gereken başka bir husus kayıt dışı istihdamın önüne geçmek. Bunu da önlemek için işverenlerle daha çok yüzü yüze görüşerek eleman temininde İŞKUR'u kullanmalarını sağlamak ve işverenleri teşvik paketlerinden haberdar etmek gerekmektedir.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

Işyerinin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

CADDE/SOKAK :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayır ise 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli meslekî/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık Işiniz Için Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

8

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İl Adı	2_9	10_19	20+	Genel Toplam
ADANA	296	80	2.123	2.499
ADIYAMAN	25	19	349	393
AFYONKARAHİSAR	69	23	630	722
AĞRI	13	6	192	211
AKSARAY	44	10	326	380
AMASYA	33	8	257	298
ANKARA	976	446	6.765	8.187
ANTALYA	526	193	3.271	3.990
ARDAHAN	5	66	22	93
ARTVİN	20	3	120	143
AYDIN	154	36	960	1.150
BALIKESİR	174	58	1.070	1.302
BARTIN	18	9	221	248
BATMAN	20	21	498	539
BAYBURT	11	62	36	109
BİLECİK	26	9	222	257
BİNGÖL	14	15	244	273
BİTLİS	14	12	193	219
BOLU	44	13	274	331
BURDUR	34	10	225	269
BURSA	468	164	4.579	5.211
ÇANAKKALE	84	26	375	485
ÇANKIRI	20	5	115	140
ÇORUM	60	26	444	530
DENİZLİ	157	52	1.527	1.736
DİYARBAKIR	67	48	1.267	1.382
DÜZCE	51	19	442	512
EDİRNE	47	17	288	352
ELAZIĞ	48	31	544	623
ERZİNCAN	25	12	149	186
ERZURUM	53	24	473	550
ESKİŞEHİR	100	24	489	613
GAZİANTEP	231	71	1.799	2.101
GİRESUN	33	18	311	362
GÜMÜŞHANE	13	58	65	136
HAKKARİ	5	62	68	135
HATAY	145	42	1.109	1.296
IĞDIR	13	3	104	120
ISPARTA	44	15	307	366
İSTANBUL	3.655	1.289	7.670	12.614

İZMİR	791	241	5.760	6.792
KAHRAMANMARAŞ	77	46	845	968
KARABÜK	28	6	263	297
KARAMAN	27	10	211	248
KARS	13	106	82	201
KASTAMONU	38	20	313	371
KAYSERİ	177	53	1.690	1.920
KIRIKKALE	28	8	204	240
KIRKLARELİ	45	16	311	372
KIRŞEHİR	16	10	154	180
KİLİS	6	62	73	141
KOCAELİ	252	100	3.160	3.512
KONYA	261	69	2.174	2.504
KÜTAHYA	56	16	473	545
MALATYA	64	26	639	729
MANİSA	195	42	1.173	1.410
MARDİN	19	25	581	625
MERSİN	187	66	1.924	2.177
MUĞLA	218	69	1.046	1.333
MUŞ	13	11	193	217
NEVŞEHİR	38	13	340	391
NİĞDE	46	13	241	300
ORDU	75	28	537	640
OSMANİYE	36	14	411	461
RİZE	28	19	308	355
SAKARYA	133	36	949	1.118
SAMSUN	147	35	1.054	1.236
SİİRT	8	12	166	186
SİNOP	29	5	143	177
SİVAS	62	26	513	601
ŞANLIURFA	86	75	1.191	1.352
ŞIRNAK	5	25	293	323
TEKİRDAĞ	139	46	1.455	1.640
TOKAT	44	20	372	436
TRABZON	91	50	1.058	1.199
TUNCELİ	6	77	48	131
UŞAK	41	20	438	499
VAN	43	23	549	615
YALOVA	33	10	318	361
YOZGAT	36	13	224	273
ZONGULDAK	59	17	457	533
Genel Toplam	**11.531**	**4.684**	**72.751**	**88.966**

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama

I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İ}ş\text{g}\ddot{\text{u}}\text{c}\ddot{\text{u}} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ş sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan - 6 Mayıs tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İ}ş siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü,

öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0 - 14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{ü}st\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15 - 64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.